

HALKIN DENİZİ

DENİZLEŞEN HALKLA

HALKIN DENİZİ DENİZLEŞEN HALKLA

Broşür Dizisi-1

Halkın denizi denizleşen halkla

Bu Broşür daha önce yayınlanan
“Devrimin Önsözü Deniz Gezmiş”
kitabından derlenmiştir

Baskı: Estet Ajans Matbaacılık

Merkezefendi Mah. Fazılpaşa Cad. 4. Zer San.
Sit.No: 16/26 Topkapı / İst. Tel: 212 565 17 74

Telif Eserleri Kanunu gereğince bu eserin bütün hakları
Yeni Dönem Yayıncılık’a aittir

Yeni Dönem Yayıncılık

Sofular Cad. Sofular Mah. 8/3 Fatih / İstanbul

Tel&Fax: 212 533 32 57

www.mucadelebirligi.com

denizlere akan nehirlere selam olsun

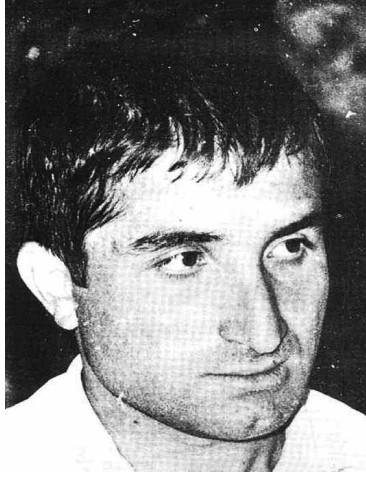

Deniz Gezmiş

28 Şubat 1947'de Ankara Ayaş'ta, Gezmiş ailesinin ikinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Annesi Mukaddes Gezmiş; Erzurum, Tortum ilçesinde doğmuş bir ilkokul öğretmeni, babası Cemil Gezmiş; Rize, İkizdere ilçesi, Cimil köyünde doğmuş, ilkokul müfettişi. Ailenin üç çocuğu var. İlki Bora, ikincisi Deniz, üçüncüsü de Hamdi Gezmiş.

“1947 senesinde Ankara’nın Ayaş ilçesinde doğdum. Babam, ben doğduğum senelerde Ayaş’ın bir ilkokulunda öğretmenlik yapıyordu. O zaman ve şimdi gerek olmadığı için merak edip babamın hangi ilkokulda öğretmenlik yaptığını öğrenmek istemedim. Daha doğrusu ben 6 aylıkken Ayaş’tan ayrıldığımız için eski durumu pek hatırlamıyorum. Ben hayata geldikten sonra babam Sivas’a nakledilmiş. Sivas’ın kaza ve köylerinde ilköğretim müfettişi olarak görev yapmış. İlkokulu Sivas’ın Yıldızeli kazasındaki okullardan birinde okudum. Sonra Sivas’a nakledildik. Sivas, Selçuk ilkokulunda ilkokulu bitirdim. Mezuniyet tarihini hatırlamıyorum. Ortaokulu Sivas Atatürk Ortaokulu’nda okudum ve bitirdim. Hatırladığıma göre 1961 senesi idi.”

“1962 senesinde babam İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü’ne nakledilince hep beraber İstanbul’a geldik. Harem İskelesi, Selimiye’de bir eve yerleştik.”“Lise tahsilime İstanbul Haydarpaşa Lisesi’nde başladım. Ve ayrıldım. Sebep olarak beni sıkıyordu, daha doğrusu Haydarpaşa Lisesi’nde okumak istemedim. Aksaray Bilir Koleji’ni bitirdim. Bu Bilir Koleji özel ve paralıdır. Üç taksitte alınan tahminen 1500 lira paranın babam tarafından ödendiğini biliyorum. Hem leylisi (yatılı) hem nihari (gündüzlü) vardır. Ben gündüz devam ederdim. Gece devamlı evimde yattım. Bilir Koleji’nin Fen Bölümünden mezunum.

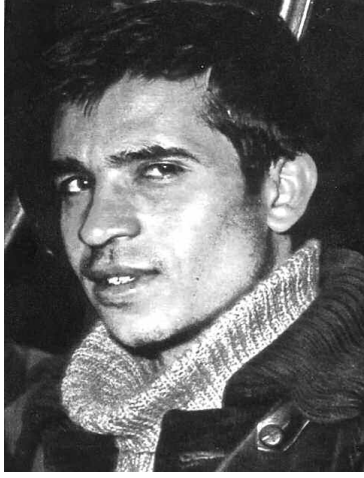
YUSUF ASLAN

1947'de doğan Yusuf. Yozgat, Çekerek ilçesi, Kuşsaray köyüne kayıtlı. Çocukluk dönemi Ankara Dikmen'de geçer. İlkokula da burada başlar.

Yusuf ODTÜ Fizik bölümünü kazanır ve burada okula devam eder. Birinci sınıftayken ilk tutuklanması gerçekleşir. Türkiye'ye gelen Amerikan temsilcisini protesto eden öğrencilere polisin azgınca saldırısında kendini kavganın önüne atar ve burada gözaltına alınır. Bundan sonra sosyalizmi öğrenmek için okuma-araştırmaya başlar. Giderek mücadelede aktifleşir.

Ankara'da üniversitede faşistlerle girilen birçok kavgada ve eylemde yer alır. Bu süreç devrim için girilen büyük mücadeleye varır.

Çocukluk yıllarına ilişkin babası Beşir Aslan, Kuşsaray köyüne gittiklerinde uğradıkları köpek saldırısı ve Yusuf'un cesur tavrını anlatır. Üzerlerine saldıran köpeği engellemek isteyen Beşir Aslan, kolunu kaptırır ve köpeği uzaklaştırmaya çalışır. Daha ilkokul çağında olan Yusuf eline aldığı bir değnekle köpeğe bir yandan vurur, bir yandan da bağırır. Tehlikeli ve saldırgan köpek Yusuf'un bu cesur tavrından korkup kaçır.

Hüseyin İnan

1949'da Kayseri Sarız ilçesine bağlı Bozhöyük köyünde doğdu. Daha çocukken, esnaf olan babası okuldan sonra dükkana yardıma gelmesini istediğinde, *"Ben tüccar olmak istemiyorum"* diyordu. Lisede ise aynı şey söylendiğinde verdiği cevap daha bilinçliydi: *"Ben bu düzenin adamı olamam. Beşe aldığınızı ona satıyorsunuz. Bu bana uygun değil"*

1966'da ODTÜ öğrencisidir artık. Öğrenci hareketi içinde militanlığı, sürekli okuyan, araştıran yapısıyla, bütün eylemlerde inisiyatif almasıyla, arkadaşları arasında saygın bir yer edinir.

Babası Hıdır İnan, mal almak için İstanbul'a gidip gelirken Ankara'ya uğrar, Hüseyin'i görür. Ama annesi uzun zaman göremediği için haber gönderir eve gelsin diye. Bu haberi getiren babasına Hüseyin şu cevabı verir:

“Eve gelemem. Çünkü kendimi adadığım dava var. İlerde en ağır cezanın verileceğini biliyorum. Beni şimdiden unutmaya çalışın, kendinizi hazırlamış olursunuz”

Babası radyodan Antep yolunda Filistin'den dönen gençlerin yakalandığı haberini dinler. Hüseyin İnan ismini duyunca da hemen Antep'e gider. Savcı onların Diyarbakır Sıkıyönetime sevk edildiğini söyleyince de Diyarbakır'a gidip Vali'ye çıkar; oğlunu görmek istediğini söyler. Vali, oğlunun ve diğerlerinin iyi olduklarını, ama görüşmelerinin imkansız olduğunu söyler.

Ertesi gün mahkemeye çıkarılacaklarını öğrenince bir avukat bulur ve mahkemeye gönderir. Avukat Hüseyin'le görüşüp, babasının geldiğini söyler. Hıdır İnan'a da içerdiklere çok işkence yapıldığını, ayakta duramadıklarını söyler.

Hıdır İnan oğlunu, tutuklandıktan sonra cezaevi arabasına binerken ancak görebilir. Neden sonra cezaevinde görüşebilirler. Hüseyin İnan'la birlikte tutuklananlar arasında Sinan Cemgil ile Kadir Manga da vardır. Hüseyin babasına çok dövüldüklerini, ama kimsenin konuşmadığını, hatta Vali'nin bizzat gelerek kendisine ajanlık teklif ettiğini, Vali'ye; *“Bunu halka açıklayacağım”* diye cevap verdiğini söyler. Nitekim daha sonra bunu basına açıklamıştır.

İdam Gecesi

5 Mayıs 1972'de Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Genelkurmay Başkanı, Kara ve Deniz Kuvvetleri komutanları Çankaya'da toplanıp görüşürler. Bu görüşmenin konusu "Anarşik olaylara karşı alınacak sert ve sıkı önlemler" üzerine fikir alışverişi olarak açıklanır.

Aynı gün, yani 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece yarısı Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde olağanüstü bir hareketlilik vardır. Aynı tedirgin hareketlilik Mamak Askeri Cezaevi'nde de geçerlidir. Mamak Cezaevi ile Ulucanlar arasındaki yollarda olağanüstü bir güvenlik tedbiri alınmıştır. Merkez Kapalı Cezaevi, çevresindeki bütün yollar ve alanlarıyla askerler ve zırhlı araçlarla dolmuş, cezaevi kat kat kuşatmaya alınmış; her bir yandan projektörlerle aydınlatılmıştır.

Gece saat 00.30 sularında Denizlerin avukatlarından ikisinin; Halit Çelenk ve Mükerrer Erdoğan'ın evlerinin önünde birer askeri araç durdu. Aynı anda çalındı kapıları. Arabalara bindiler. Yollar bomboştu. Arabalar hızla aynı adrese, Ulucanlar Merkez Kapalı Cezaevi'ne yöneldi.

İki avukat birden getirildi cezaevi önüne. Bundan sonrasını Halit Çelenk'in sözleriyle aktaralım:

"Avukat Mükerrer Erdoğan'la karşılaşıyoruz. O da başka bir resmi arabayla alınarak kapıya getirilmiş; birbirimizi orada görüyoruz.

“Arabadan inerek bizleri getiren görevlilerle birlikte bahçeye doğru birkaç adım ilerliyoruz. Bahçede üstümüzü başımızı arıyorlar. Bu sırada iç kapıdan koşarak yanımıza gelen bir yüzbaşı bize kim olduğumuzu soruyor. Yanımızdaki görevliler idam hükümlülerinin avukatları olduğumuzu, Ankara Savcısı Fazıl Bey’in emri ile getirildiğimizi söylüyorlar. Yüzbaşı beklememizi emrediyor ve koşar adımlarla içeri gidiyor ve bir-iki dakika içinde geri geliyor. Bahçe kapısından geçerek cezaevinin kapısından giriyoruz.

“Her zaman durmadan geçtiğimiz bu geniş giriş yerinin sağ tarafında on-onbeş kadar albay, bir de üsteğmen bekliyor. Sol tarafta üç gardiyan duruyor. Üstümüzde ve ceplerimizde ne varsa çıkarıp, kenarda duran masanın üzerine bırakmamızı söylüyorlar. Avukat Mükerrrem Erdoğan’la birlikte cüzdanlarımızı, mendillerimizi, sigara paketlerimizi, kibrit ve dolma kalemlerimizi vb. masanın üzerine bırakıyorum. Subaylardan birisi şişede ne olduğunu soruyor. Şişede Bellergal bulunduğunu, bunun herkes tarafından kullanılan sinir yatıştırıcı bir hap olduğunu söylüyorum. ‘Şişe burada kalsın’ diyor.

“Bir görevli bütün giysilerimizi, çorap ve ayakkabılarımıza varıncaya kadar inceden inceye arıyor. Vücudumuzun en kuytu yerlerini eliyle yokluyor. Ayakkabılarımız çıkartılıyor, ökçelerinden yere vurularak silkeleniyor. Sigara paketinden sigaralar çıkarılarak tek tek inceleniyor. Para cüzdanlarının içi aranıyor. Çakmak ve kibrit kutuları kontrol ediliyor. Arama tamamlandıktan sonra ceplerimizden çıkardığımız şeyleri veriyorlar. Bellergal şişesi kalıyor.

“Bizi cezaevine girmek üzere üsteğmene teslim ediyorlar. İçeri girerken, silahlı olan üsteğmenden silahını bırakmasını istiyorlar. Üsteğmen tabancasının şarjörünü bırakıyor, ama üstleri direnmiyorlar. Üsteğmen tabancasını da teslim ediyor. İçeri silah bırakmıyorlar.

“Kapıdan küçük avluya giriyoruz. Daha önce çok kez gördüğüm bu avluya ilk kez görüyormuş gibi bakıyorum. Oradaki kara kavağın sol tarafına bir demir sehpa kurulmuş. Tepesinde ip ve ilmik. Altında orta boy bir masa. Masanın üstünde bir tabure var.

“Sağdaki birkaç ayak merdiveni atlayarak başgardiyanın odasının önündeki koridora çıkıyoruz. Ankara İnfaz Savcısı Sami Uğur bizi karşıyor.

“- Sizi müvekkilinizle görüştüreceğiz, biliyorsunuz Tashihi Karar talebiniz Askeri Yargıtaçya reddedildi.

“-Tashihi Karar isteğimizin reddedildiğinden bilgimiz yoktur. Bize bu konuda bir tebligat yapılmadı.

“- Bugün reddedildi.

“- ?!... Red kararını görmek istiyoruz.

“İnfaz Savcısı ile bu konuşma sürerken, üst kat merdivenlerden Ankara Savcısı Fazlı Alp iniyor. Elinde Resmi Gazete var. Bize dönüyor:

“- İnfaz için bütün hukuki gerekler yerine getirildi.

“-Tashihi Karar talebinde bulunmuştuk. Sonuç hakkında bizlere herhangi bir tebligat yapılmadı.

“- Kararlar yanımdadır, size göstereceğim.

“- Biz davanın diğer sanıkları hakkındaki bozma kararına göre, 353 sayılı yasanın, 226. maddesine dayanarak infazın ertelenmesini istedik. Bu başvurumuza da bir cevap alamadık.

“- Savcılığımızın infazın yapılmasında herhangi bir tereddüdü yoktur. Dilekçenizde ileri sürülen itirazları, infazın ertelenmesini gerektirir nitelikte görmedik. Buyurun, sizi Denizlerle görüştüreyim.”

Bundan sonrasında sözü Nihat Behram’a bırakalım:

“Bir ara bir telsiz komutu bütün bekleyenleri harekete geçirdi. Görevliler Mamak Askeri Cezaevi içinde Deniz’in bulunduğu hücrelere doğru yöneldiler. Kaldıkları hücrelerin birer birer kapıları açıldı. Gidecekleri haber verildi.

“Yusuf ve Hüseyin önce yazdıkları son mektuplarını koyunlarına koymuşlardı. Görevliler ilkin hücresinde Deniz’i ayaklarından zincire vurdular. Ellerini arkadan bağlayıp dışarı çıkardılar. Zincirleri yürümesini engelliyordu. Bir görevli zincirleri kaldırarak yürümesine yardımcı oluyordu.

“Dışarıda her biri için ayrı bir zırhlı araba bekliyordu. Deniz hücresinden çıkarılmış, koridordan geçiyordu. Koğuşların kapılarının açıldığı koridora geldiğinde haykırarak kapalı kapı ardındaki arkadaşlarına veda etti. Ve görevliler arasında zırhlı arabaya doğru yürüdü.

“Arabaya bindirip kapılarını kilitlediler.

“Yusuf ve Hüseyin de aynı şekilde alındılar ve aynı yerde haykırıp, arkadaşlarına veda etmelerinden sonra, ayaklarından zincire vurulmuş, elleri arkadan bağlanmış bir durumda zırhlılara bindirildiler.

“Yeni bir telsiz komutuyla zırhlılar harekete geçti. Mamak Askeri Cezaevi’nin karanlıkta buruk sessizliği, arabaların gürültüsü uzaklaşınca daha da yoğunlaştı. Ve göz göz kapalı gökyüzünün altında büküldü kaldı. Uzaklaşan sesler içeridekilerin kulaklarında ağır ağır donuklaşıp çınlamaya dönüştü.

“Arabalar arka arkaya Merkez Cezaevi’ne yanaştılar. Bir süre koşuşturmalar, konuşmalar ve hazırlıklardan sonra birer birer zırhlıların kapıları açıldı.

“Deniz’i başgardıyan odasına getirdiler. Yusuf ilerde bir başka küçük odaya, Hüseyin avukatlarla mahkumların görüşme odasına getirildi.

“Başgardıyan odası avluya bakıyordu. Zifiri geceyi Ankara Merkez Cezaevi’nin ışıkları kendi gücünde çelmişti. Avludaki darağacına, alaca karanlık altında ışık vuruyordu. Deniz, yüzü pencereye dönük olarak oturtulmuştu. Görevliler omuzlarından tutuyordu. Ayakları hala zincire vurulmuş, elleri bir daha çözülmemek üzere arkadan bağlanmıştı.

“Başgardıyan odasında aşağı yukarı yirmi-otuz yüksek dereceden görevli vardı. Cezaevi görevlileri, merkez komutanları, güvenlik görevlileri, Tefvik Türüng, Sami Uğur ve diğerleri...

“Deniz son mektubunu önceden hazırlamamıştı. Son mektubunu darağacının karşısında yazdıracaktı. Bir zabıt katibi ve daktilo getirdiler.

“Sigara içeceğini söyledi. Bir görevli Deniz’in sigarasından bir tane ağzına koyup yaktı. Bir iki nefes çektikten sonra geri aldı. Deniz istedikçe veriyordu.

“Darağacına bakarak son mektubunu yazdırmaya başladı:

Baba,

Mektup elinize geçmiş olduğu zaman aranızdan ayrılmış bulunuyorum. Ben ne kadarda üzül-meyin dersem yine de üzüleceğınızı biliyorum. Fakat bu durumu metanetle karşılamayı istiyorum. İnsanlar, doğar, büyür, yaşar, ölürler. Önemli olan çok yaşamak değil, yaşadığı süre içinde fazla şeyler yapabilmektir. Bu nedenle, ben erken gitmeyi normal karşılıyorum, ve kaldı ki, benden evvel giden arkadaşlarım hiçbir zaman ölüm karşısında tereddüt etmemişlerdir.

Benim de düşmeyeceğimden şüphen olmasın, oğlun ölüm karşısında aciz ve çaresiz kalmış değildir, o bu yola bilerek girdi ve sonunun da bu olduğunu biliyordu, seninle düşüncelerimiz ayrı, ama beni anlayacağını tahmin ediyorum. Sadece senin değil, Türkiye’de yaşayan Kürt ve Türk halklarının da anlayacağına inanıyorum. Cenazem için avukatlarıma gerekli talimatı verdim. Ayrıca savcıya da bildireceğim. Ankara’da 1969’da ölen arkadaşım Taylan Özgür’ün yanına gömülmek istiyorum. Onun için cenazemi İstanbul’a götürmeye kalkma, annemi teselli etmek sana düşüyor, kitaplarımı küçük kardeşime bırakıyorum, kendisine özellikle tembih et, onun bilim adamı olmasını istiyorum, bilimle uğraşsın ve unutmasın ki, bilimle uğraşmak da bir yerde insanlığa hizmettir, son anda yaptıklarımın en ufak bir pişmanlık duymadığımı belirtir, seni, annemi, ağabeyimi ve kardeşimi devrimciliğimin olanca ateşle kucaklarım.

Oğlun Deniz Gezmiş

*“Deniz başgardiyen odasında bu son mektubunu yazdır-
maktayken, dışarıda üstleri başları didik didik, don çorap, ayak-
kabi içine kadar arandıktan sonra avukatları Halit Çelenk ve
Mükerrem Erdoğan içeri alındılar.”*

(...)

*“Avukatlar başgardiyen odasına getirildiler. Deniz onları gö-
rünce gülümsedi ve ‘Hoşgeldiniz’ dedi. Metin bir görünüşü vardı.
Saçı tıraşlıydı.”*

*“Bir ara İnfaz Savcısı Sami Uğur, Deniz’e doğru eğilerek ‘Na-
sılsın?’ dedi. Deniz, ‘Çok mutluym ve rahatım’ diye yanıtladı. Ve
devamla mektubunun tamamlandığını söyledi...”*

*“Mektubu İnfaz Savcısı’na verdiler. Avukatları Deniz’e bir ar-
zusu, diyeceği olup olmadığını sordu. Deniz onlara ‘Cezaevindeki
bütün arkadaşlarımı benim tarafımdan öpün. Onlara ve dışarı-
daki bütün devrimci arkadaşlara selam ve sevgilerimi söyleyin.
Her ikiniz de idam sehпасına nasıl gittiğimize tanık olun ve anla-
tın’ dedi.”*

*“Avukatlar Deniz’in yanından ayrılıp Yusuf’un olduğu odaya
geldiler. Zincire vurulmuş ve bağlı bir durumda oturan Yusuf’un
avukatları görünce yüzünü bir gülümseme kapladı ve onlara,
‘Hoşgeldiniz’ dedi. Arkasından, ‘Babam infazı biliyor mu?’ diye
sordu. Avukatlar ‘Biliyor’ dediler. Yusuf, ‘Ne durumda?’ diye sür-
dü. Avukatlar ‘Metin ve soğukkanlı.’ diye yanıtladılar.”*

*“Avukatların bir diyeceği olup olmadığını sormaları üzerine
Yusuf, ‘Çok iyiyim’ dedi. Ve şu sözleri ekledi; ‘Biz inanıyoruz ki,
bu mücadele bizim ölmemizle son bulmayacak...’ Kısa bir sus-
kunluktan sonra Yusuf avukatlarına, ‘Son bir kez Deniz’i görmek
istiyorum’ dedi.”*

*“İnfaz Savcısı Yusuf’un bu sözü üzerine, ‘Buna ne lüzum var?’
diye araya girdi. Avukatlar, ‘İdam hükümlülerinin son arzuları-
nın yerine getirilmesi bir gelenektir, bunda bir sakınca yoktur,
her üçünün de birbiriyle görüştürülmeleri gerekir’ diye dıretti-
ler.”*

“Yusuf, odasından alınarak Deniz’in yanına getirildi.

*“Sanki günlerce süren Ölüm Orucundan çıkan onlar değildi.
Sanki, az sonra darağacında can verecek olan onlar değildi. Uzun*

bir hasretlikten sonra buluşan iki kardeş gibi kucaklaştılar. Öp-üştüler. Dizleri, ayaklarındaki zincirleri zorladı bir an omuzları, arkalarından bağlı kollarını zorladı bir an. Sessiz bakışlarla veda ediyorlardı birbirlerine. İkisi de birbirlerine yapacakları şeylerden emin bir duyguyla bakıyorlardı.”

“Ayları, yılları tutmuştu arkadaşlıkları, daha önce bir çok kez birlikte ölüme gidip gelmişlerdi.

“Şimdi bu son yolculuklarında bakışları, saniyelerle sınırlıydı. Bakıştılar... Bir ömür boyu kadar uzun bir bakış... Ama bir kelebeğin ömrü kadar bile değil...”

“Birlikte ‘Tamam’ der gibi görevlilere baktılar. Yusuf döndü, görevlilerin arasında zincir şakırtılarıyla odasına doğru yürüdü...”

“Bu sırada avukatlar Hüseyin’in olduğu odaya yönelmişlerdi.”

“Avukatlar Hüseyin’in olduğu odaya girerken, bir albayla karşılaştılar. Albay ‘Dini telkin istemiyorlar’ dedi. Bunu anlamlı bir sesle söylemişti. Müslüman olmadıklarını çağrıştırmak istiyordu.”

“Avukatlar, ‘Bu sadece onların bileceği bir iş’ dedi. Albay, ‘Tabi, siz de bilirsiniz’ diye aynı sezdirmeyi bu kez avukatlara yöneltti.”

(...)

“Avukatlar Hüseyin’in bulunduğu odaya girecekken duydukları bu sözle sinirlenmişlerdi. Hüseyin babasını düşünüyordu odada; Hıdır’dı babasının adı, Hıdır İnan.”

(...)

“Avukatlar Albaydan geçip Hüseyin’in bulunduğu odaya girerler. Hüseyin de Deniz’in ve Yusuf’un durumundaydı. Birkaç görevli omuzlarından tutmaktaydı.

“Avukatlarını görünce büyük bir mutluluk ve derin bir gülümsemeyle, ‘Hoşgeldiniz’ dedi. Avukatlar ona bir arzusu olup olmadığını sordular. ‘Bir arzum yoktur. Sizlere çok teşekkür ederim’ dedi.

“Sonra Hüseyin avukatlarına, ‘Babam Ankara’da mı?’ diye sordu. Avukatlar Ankara’da olduğunu söylediler. Hüseyin, ‘Nasıl?’ diye sürdürdü sorusunu. ‘İyi ve seninle iftihar ediyor’ diye yanıtladı avukatları.”

“Bu arada avukatlar görevlilere, Hüseyin’in arkadaşlarıyla ve dalaştırılmasını hatırlattılar.”

“Hüseyin aynı sıcaklık ve canlılıkla Deniz ve Yusuf’la odalarında birer birer kucaklaştı. Zincirleri ve bağları için de bu vedalaşma anında gövdelerine alabildiğine ağırlık veriyordu. Omuzları ve başlarının hareketiyle birbirlerine sarılıyor, kucaklaşıyorlardı.

“Hüseyin önce başgardiyen odasında Deniz’le, sonra yandaki odada Yusuf’la konuşacak çok şeyleri olan, ama ayrılmak zorundaki insanların can sevinciyle bakıştı. Hiçbir şey şakadan değildi. Fakat yaşayan gülümseyişlerinde, çocuksu, şakacıl bir incelik vardı.”

“Birlikteliğin, yaşamdaki son karşılaşmaları da böylece bitti. Hüseyin, görevliler arasında bekleme yeri olan avukatlarla mahkumların görüşme odasına getirilip sandalyesine oturtuldu.”

“Üçü de ilkin kendisinin asılmasını isteyen bir duygu taşıyordu. Onları darağacına çıkmak değil, darağacına çıkacak arkadaşlarını seslerden, kıpırtılardan dinlemek zorunluluğu incitiyordu. Fakat bu son eylemlerinde de dik duruyorlardı.”

“Saat 01.00’i geçiyordu.”

Deniz Zincire Vurulmuş Bir Dev

“Avukatlar Deniz’in bulunduğu başgardiyen odasına döndü. Ayakları zincirli, elleri arkadan bağlı Deniz, darağacına tam karşıdan bakan biçimde oturduğu yerden yazdırdığı son mektubunu bitirmek üzereydi. Beklediler.”

“... Son anda yaptıklarımın dolayısı en ufak bir pişmanlık duymadığımı belirtir, seni, annemi, ağabeyimi ve kardeşimi devrimciliğimin olanca ateşiyle kucaklarım... Oğlun Deniz Gezmiş.”

“Mektup tamamlanmıştı.

“İnfaz Savcısı Sami Uğur, Deniz’e sokulup, elindeki basılı kağıttan idam kararının özetini okuyup, bir diyeceği olup olmadığını sordu. Deniz kararın kendisi hakkında olduğunu, bir diyeceğinin olmadığını belirtti.

“Savcı görevlilere, ‘Zincirleri çözün’ dedi. Bir görevli yarı telaşlı, yarı çekingen ama saygılı bir tavır içinde elindeki anahtarla zincirlerin kilidini açmaya çabaladı. Açamıyordu. Elindeki anahtar kilide uymuyordu. Başgardiyen birkaç anahtar daha verdi. Yine açamadılar.”

“Bu durum, odada bir hoşnutsuzluk, sabırsızlık havası estirmişti. Kendi kendine sabırsız mırıldanmalar oldu. Onbeş dakika kadar beklediler. Bu arada Albayın ‘Zincirleri çözmeye gerek yok. Zincirleriyle çıkarılsın’ dediği duyuldu. Deniz, 3-4 metre karelik odada, sırtında parkası, parkanın içinde boğazlı sarı-yeşil bir kazak ve ayağında küf yeşili kadife pantolonuyla dev gibi dimdik duruyor. Savcı müdahale etti. ‘Kim kilitlediyse bulunsun’ dedi. Görevliler koştu.

“Hüseyin’in bekletildiği odada bulunan Mamak’tan gelen başçavuş elinde bir deste anahtarla koşarak geldi. Anahtarları alan gardiyan zincirlerin kilidini açtı, Deniz’in ayağından çıkarılan pranga odanın köşesine bırakıldı.

“Görevliler Deniz’in ceplerini boşalttılar. Cebinden 11 lira 50 kuruş çıktı. Babasına teslim edilmek üzere emanete aldılar. İnfaz Savcısının talimatıyla, görevliler masanın üzerindeki paketten, beyaz patiskadan yapılmış, kolsuz, dar, beyaz bir ölüm gömleği çıkardılar, başından geçirip giydirdiler. Arkadan bağlı kolları bu uzun beyaz kefen-gömleğin içinde.

“Deniz, ayağındaki botlarını işaret ederek, bir görevliye seslendi: ‘Postallarımın bağcıklarını bile bağlamaya vakit bırakmadan beni apar topar buraya getirdiler. Postallar bu haliyle sehpa ayağımdan düşecek. Düşmelerini istemiyorum. Onları bağla da düşmesinler’ dedi.

“Gardiyan eğilip postalların bağcıklarını bağlıyor. Deniz avukatlarına dönüyor: ‘Hoşçakalın. Cezaevindeki bütün devrimcilere selam. Onları benim için tek tek öpün’ dedi ve sakın ve metin adımlarla odadan çıkıp sehpa doğru yürüdü.

“Sehpanın önünde durdu. Sehpa, normal bir masa ve üstünde üç ayaklı bir tabureden ibaretti. Ama elleri arkadan bağlı, sırtında daracık bir ölüm gömleğiyle sehpa çıkması imkansızdı. Gardiyanlar tuttu, kaldırdılar. Deniz sehpa çıktı, tabureye de. İpi kafasına kendisi geçirmeye çalıştı. Çift ilmik atılı ip dardı. Cellat ipliği genişletip, Deniz’in kafasına taktı.

“Deniz gür sesiyle, daha şafak sökmemiş geleceğe haykırdı:

**“YAŞASIN TÜRKİYE HALKLARININ BAĞIMSIZLIĞI,
YAŞASIN MARKSİZM-LENİNİZMİN YÜCE İDEOLOJİSİ,
YAŞASIN TÜRK VE KÜRT HALKLARININ BİRLİKTE MÜCADELESİ,
KAHROLSUN EMPERYALİZM!”**

Görevliler telaşlandı. İnfaz Savcısı cellada 'Çek, çek' diye bağırdı. Deniz'in son hecesi, taburenin çekilmesiyle birlikte gırtlığında asılı kaldı.

Tabure hemen çekildi, uzun boyuyla Deniz boşluğa düştü. Ayakları masaya çarptı. Hemen masayı da çektiler.

Saat 01.25

Deniz, avukatlarının karşısında, beyaz gömleği içinde upuzun asılı. İpte ağır ağır dönüyor. Sadece başı ve postalları görünüyor. Geriye kalan bütün vücudu o dar, biçimsiz beyaz gömlekten görünmüyor. Vücudu kendi çevresinde iki kez dönüyor duruyor. Sonra göz kapakları kapanıyor. Vücut kasılmaya başlıyor. Belden aşağısı üç kez silkiniyor.

Göğsüne karar özeti yazılı karton bir yafta asıyor cellat.

İdam cezasının uygulandığı küçük avlu subaylarla dolu. Ortada bir karakavak. Avlunun kenarında yan yana leylak ağaçları. Sıkıyönetim Merkez Komutanı Tevfik Türüng elleri cebinde bir leylak ağacına dayanmış, kısık gözlerle infazı izliyor. Tuğgeneral Ali Elverdi, sehpanın karşısında ağızda bir sigara ellerini arkasında bağlamış, göbeği ilerde, sanki muzaffer bir komutan havası vermeye çalışarak, donuk bakışlarıyla ipten sallanan Deniz'i izliyor. Ankara Savcısı Fazlı Alp, İnfaz Savcısı Sami Uğur, yüksek rütbeli subaylar, gardiyanlar ve iki avukat, Halit Çelenk, Mükerrer Erdoğan.

Ortada tam bir sessizlik. En ufak bir ses bile yok. Birden ne olduğu anlaşılmayan bir ses kapladı ortalığı. Ve irkildi herkes. Sonra bütün gözler sesin geldiği yana döndü. Duvarın çıkıntısındaki yuvasında bir güvercin kanat çırpıyordu.

Masa çekildi. 10 dakika sonra doktorlar sehpadaki Deniz'e yaklaşıyor ürkek adımlarla. Gömleği sıyırıp nabzını kontrol ediyorlar; nabız hala atmaktadır.

Avukatlar acıyla sarsılan yürekleriyle, bunun bir işkence olduğunu, ilmiklerin teke indirilmesini söylüyor. Doktor, avukatlara dönüp 'Üzülmeyin, tabure çekilip düştüğünde boyun kırıldığı için beyinle bağlantı kesilir. Acı hissetmez' dedi.

İnfaz Savcısı Deniz'in kelepçelerini açtırıyor. Deniz'in kolları gömleğin içinden aşağıya doğru sarkıyor. 15 dakika sonra doktorlar yeniden nabız kontrolü yapıyorlar, nabız hala atıyordur.

Saat 02.15'e kadar Deniz tam 50 dakika ipin ucunda sallandı ve ancak ondan sonra doktorlar 'Öldü' dediler. Deniz, ip kesilerek

Eylem Sırası Yusuf'un

Deniz'i darağacından indirip götürürken, Yusuf'u beklettikleri odadan çıkarıp başgardiyian odasına getirdiler. Yusuf gelirken *"Deniz'in sesini duydum"* diyordu. Daha biraz önce Deniz'in oturduğu sandalyeye Yusuf'u oturtular.

Ceplerini boşaltıyorlar. Cebinden 17 lira 25 kuruş çıkıyor, emanete alınıyor. Koynundan önceden yazıp hazırladığı iki mektup çıkıyor. Birini babasına, diğerini köy halkına ve arkadaşlarına hitaben yazmış. Mektupları İnfaz Savcısı alıyor. Yusuf mektupların, avukatlarına verilmesini istiyor. Savcı *'Olmaz'* diyor. Yusuf soruyor, *'Mektuplarımı sahiplerine verecek misiniz?'* Savcı cevaplıyor, *'Elbette vereceğiz, Niye bize güvenmiyorsun?'* Yusuf gülerek cevaplıyor, *'Güvenmem için bir sebep var mı?'*

Yusuf'un savcıya ve diğerlerine güvenmemekte ne kadar haklı olduğu sonradan açığa çıkacak, savcı, babasına yazdığı mektubu uzun ısrarlardan sonra verecek, ama akrabalarına ve köy halkına yazdığı mektubunu vermeyecekti. Bu mektup halen de verilmedi.

Yusuf'un babasına yazdığı son mektup şöyleydi:

“Salı.

“2 Mayıs 1972.

“Sevgili Babacığım...

“Bu mektubu aldığın zaman ben ebediyen bu dünyadan göç etmiş olacağım. Ne kadar sarsılacağını tahmin ediyorum. Bir buçuk seneden beri benim yüzümden nasıl üzüntü içinde olduğunuz malum. Bu son olayı da metanetle karşılamanızı sadece dileyebiliyorum.

“Babacığım, bu olayda da annemin ve Yücel’in senin tesellilerine ve desteklerine ihtiyaçları çok. Bunun için ne kadar metin olursan, hem senin sağlığın, hem de onlar için o kadar iyi olur. Elbette ki, yıllarca emek verip yetiştirdiğin bir oğulun, bir günde öldürülmesi kolay göğüslenecek bir olay değildir. Fakat siz benim ne için, kimlere karşı mücadele verdiğimi biliyorsunuz. Ben bu açıdan rahat ve vicdan huzuru içinde gidiyorum. Sizlerin de bu bakımdan rahat ve huzur içinde olduğunuzu ve olacağınızı biliyorum.

“Babacığım, annemin ve Yücel’in senin desteklerine muhtaç olduklarını yukarıda söylemiştim. Onları rahat ettirmek için bütün gücünü kullanacağından zaten eminim. Babacığım, burada şunu ilave edeyim ki, Yücel’in hastalığından kendimi sorumlu hissediyorum. Yücel için her şeyinizi ortaya koyacağınız konusunda hiç kuşum yok. Ablamlar için söyleyeceğim fazla üzülmesinler. Olayın sarsıntıları geçtikten sonra normal hayatlarını devam ettirsinler. Mehtap’a ne diyeyim. Benim için her zaman bol bol öpün.

“Babacığım, cezaevinde kalan arkadaşları ara sıra yoklarsan, hallerini hatırlarını sorarsan çok memnun olurum. Her biri oğlun sayılır. Dışarıda bizler için uğraşan dostlarımı ve dostlarını hiçbir zaman unutmayacağını biliyorum.

“Mektubumu burada bitirirken, sizi, annemi, Yücel’i, ablamı, Aziz ağabeyi, Mehtap’ı hasretle kucaklarım babacığım.

“Sağlıcakla kalın. Hoşçakalın.

T. Yusuf Aslan”

Avukatları Yusuf'a 'Sigara içer misin?' diye sordu. 'Son bir defa içeyim' diye yanıtladı Yusuf. Bir sigara verdiler ağzına, sonra yakıldılar, içti. Tuvalete gitmek istedi, götürdüler.

Bir ara Yusuf, herkesin kendisine müdür bey dediği birine (Birinci Şube Müdürü) dönerek, 'Yine işkenceye devam ediyor musunuz?' diye sordu. Müdür birden bu soru karşısında irkildi. Yusuf'a 'Biz öyle şey yapmayız' dedi. Yusuf alaycı biçimde gülümseyerek başını salladı ve yine sordu, 'Peki elektrik işkencesi nasıl gidiyor?' Polis müdürü yine 'Bizde öyle şeyler yoktur' dedi. Yusuf sormaya devamla 'Çocukların var mı?' deyince 'Bir kızım var' dedi polis. 'Nerede okuyor?', 'Daha küçük, okula gitmiyor.'

Bu sırada İnfaz Savcısı doktorları çağırdı. 'Yusuf'un İnfaza engel bir rahatsızlığı var mı?' diye sordu. Doktorlardan önce Yusuf, 'Sanki komada olsam asmayacak mısınız? Hiçbir şeyim yok' dedi. Savcı kararı okudu, sordu. Yusuf 'Karar bana aittir. Bir diyeceğim yok' dedi.

Masanın üzerindeki ikinci paket açıldı. Hazırlanmış beyaz idam gömleğini Yusuf'a da giydirdiler. Yusuf itiraz ederek, 'Bunu giymeden asamaz mısınız?' diye sordu savcıya. Savcı 'Usul böyle' dedi. Ayağındaki zincirleri söküp, biraz önce Deniz'den sökülülerin yanına bıraktılar.

Savcı, 'Yusuf'u bekletmeyelim' diyor. Yusuf ayağa kalkıp sakın ve rahat adımlarla avluya çıkıp, sehpaye yürüyor. Sonra avukatlarına dönüp, 'Şekibe ablaya selam' diyor ve ekliyor, 'Hoşçakalın.'

Gardiyanların yardımıyla sehpaye çıkıyor. İpi boynuna takarak yüksek sesle haykırıyor ömrünün son sözlerini:

**"BEN HALKIMIN BAĞIMSIZLIĞI VE MUTLULUĞU İÇİN
ŞEREFİMLE BİR DEFA ÖLÜYORUM.
SİZLER, BİZİ ASANLAR, ŞEREFSİZLİĞİNİZLE HER GÜN ÖLECEKSİNİZ.
BİZ HALKIMIZIN HİZMETİNDEYİZ.
SİZLER AMERİKA'NIN HİZMETİNDESİNİZ.
YAŞASIN DEVRİMCİLER, KAHROLSUN FAŞİZM!"**

Yusuf daha son sözlerini bitirmeden savcı cellada sesleniyor, 'Çek, çek' Yusuf ayaklarıyla tabureyi devirdi. Cellat masayı altından çekti. Yusuf boşluğa düştü. Saat tam 02.25'ti. O da deniz gibi kendi çevresinde döndü, bacaklarını belirgin bir kasılmayla üç kez silkti ve öylece kaldı.

5 dakika sonra kelepçelerini söktüler. Sonra doktorlar muayene etti, '*Biraz daha bekleyelim*' dediler.

Deniz'i seyreden aynı kalabalık Yusuf'u da seyrettiler. Saat 02.50'de ipi kesip Yusuf'u da indirdiler sehpadan.

Eylem Sırası Hüseyin'e Geldi

Hüseyin bu sırada bulunduğu odadan alınıp, önce Deniz'in sonra da Yusuf'un beklediği başgardiyen odasına getirildi. Aynı sandalyeye oturtuldu. Elleri arkadan kelepçeli, ayağında zincirler. Avukatlar, savcı, albay ve gardiyanlar o geldiğinde odadaydılar. Bir gardiyan Hüseyin'in ayaklarındaki zincirleri söktü, köşeye daha önce sökülenlerin yanına bıraktı.

Avukatlar Hüseyin'e sordular, *'Sigara içer misin?', 'İçmeyeyim, teşekkür ederim'* diyor ve ekliyor, ayağındaki lastik pa-buçları göstererek, *'Babam yarın bunları görünce üzülecek, oğlumun doğru dürüst bir ayakkabısı bile yokmuş diye. Söyleyin üzülmesin. Bizi Mamak'tan öyle apar topar getirdiler ki, ayakkabılarımı bile giyemedim. O da onlara kalsın.'*

İnfaz Savcısı elindeki evraklara baktıktan sonra Hüseyin'e soruyor: *'Kayseri'nin neresindensin?'* Cevap, *'Sarız'dan'* oluyor ve Hüseyin soruyor: *'Sen neresindensin?'*, *'İçindenim'* diyor savcı. Dönüp doktorlara soruyor, *'İnfaza engel bir hastalığı var mı?'*, *'Hayır, yoktur'* diyorlar. Sonra yeniden dönüp Hüseyin'e karar özetini okuyup soruyor *'Bu karar sana mı ait?'* Hüseyin cevap vermiyor, gülümsemekle yetiniyor.

'Hüseyin'i bekletmeyelim' diyor savcı. Hüseyin ayağa kalkıyor. Gardiyanlar ceplerini boşaltıyor. 21 lira, 95 kuruş çıkıyor cebinden, bir de önceden yazıp hazırladığı son mektubu. Hüseyin bu son mektubunda da, bütün yaşamında olduğu gibi az konuşan, ağır başlı karakterini yansıtmış, kısa bir mektup yazmıştı.

“Babama, anneme, kardeşlerime ve yakın arkadaşlarıma,

Söyleyecek fazla söz bulamıyorum.

Bir insanın sonunda karşılaşacağı tabii sonuç, bildiğimiz sebeplerden dolayı erken karşıma çıktı.

Üzüntü ve acınızı tahmin ediyorum.

İleride durumu çok daha yakından anlayacağınız inancındayım.

Metin olunuz.

Üzüntü ve acılarınızı unutmaya çalışınız.

Bütün varlığımla hepinize kucak dolusu selamlar, sevgiler!..

Yazılacak çok şey var, fakat hem mümkün değil, hem de sırası değil...

Candan selamlar...

Hüseyin İnan.”

Mektubu İnfaz Savcısı alıyor. Masanın üzerindeki son paketten üçüncü idam gömleği de çıkarılıp Hüseyin'e giydiriliyor.

Hüseyin avukatlarına dönüyor, 'Hadi eyvallah. Şekibe ablaya selam' diyor. Sonra avluya çıkıyor ve oradaki herkese hitaben 'Bu mücadele bizimle bitecek mi sanıyorsunuz?' diyor. Sehpanın önüne geliyor, masaya çıkıyor. Taburenin yanında duruyor. Savcı, 'Tabureye çık' diye bağılıyor. Hüseyin, 'Sabırlı ol, çıkacağım' diyor.

Sonra yüksek sesle ve yüreklice son sözlerini haykırıyor:

**"BEN ŞAHSİ HİÇBİR ÇIKAR GÖZETMEDEN,
HALKIMIN MUTLULUĞU VE BAĞIMSIZLIĞI İÇİN SAVAŞTIM.
BU BAYRAĞI BU ANA KADAR ŞEREFLE TAŞIDIM.
BUNDAN SONRA BU BAYRAĞI
TÜRKİYE HALKINA EMANET EDİYORUM.
YAŞASIN İŞÇİLER, KÖYLÜLER VE YAŞASIN DEVRİMCİLER.
KAHROLSUN FAŞİZM!"**

Hüseyin, son sözlerini söyledikten sonra, büyük bir görevi yerine getirmiş bir insanın rahatlığı ve sakinliğiyle tabureye çıkıyor, boynunu ilmiğe uzatıyor. Cellat ipi takar takmaz Hüseyin tabureye bir tekme vuruyor, deviremiyor. İkinci tekmede kendi taburesini deviriyor. Saat tam 03.00'tür. İpin ucunda boşluğa düşen bedeni bir kez kendi etrafında dönüp duruyor. göz kapakları yavaşça aşağıya iniyor, alt dudağı sarkıyor. Bir süre sonra kelepçelerini çözüyorlar. Doktorlar nabzına bakıyor. 'Bekleyelim' diyorlar.

03.25'te ipi kesip Hüseyin'i götürüyorlar.

DENİZ GEZMİŞ'İN DEVRİMCİ KİŞİLİĞİ

Tekelci sermaye ve onun devletine karşı mücadele ettiği için yoldaşları Yusuf ASLAN ve Hüseyin İNAN ile birlikte burjuvazi tarafından idam edilen Deniz GEZMİŞ, bugün yine aynı güçler tarafından, kitlelere devrimci kişiliğinden soyutlanarak salt bir birey olarak hareket eden, romantik, gençlik hevesiyle bir şeylere kalkışan maceracı bir kişilik olarak gösteriliyor. Özel olarak Deniz GEZMİŞ ve onun mücadelesine, genel olarak devrimci harekete ittifak halinde saldıran ve idam edilmesi için özel bir kampanya yürüten tekelci güçler ve faşist devlet liderliğindeki düzen güçleri, bu yöntemle Deniz GEZMİŞ'in kitleler üzerindeki devrimcileştirici etkisini kırmaya çalışıyorlar.

Yoksa burjuva güçler, Deniz GEZMİŞ'in yaşamına ve idam edilmesine neden bu denli geniş yer versin ki! Deniz GEZMİŞ'in devrimci militan kişiliği emekçi kitleler üzerinde, Türkiye ve Kürdistan halkları üzerinde devrimci dönüştürücü bir etki bırakmasaydı, sömürücü güçler, O'na asla yer vermez, unutulmaya terk ederlerdi. Ama biliyoruz ki, burjuvazinin tüm çabalarına rağmen, Deniz GEZMİŞ'in devrimci etkisinin azalmak bir yana, her geçen gün daha da arttığı ve güçlendiği bir süreçten geçmekteyiz. Deniz GEZMİŞ'in kitleler arasındaki devrimci etkisinin artması, burjuvazinin etkisinin zayıflaması demektir. Burjuvaziyi Deniz GEZMİŞ'in, devrimci kişiliğini öldürmek için harekete geçiren şey, kendi geleceği için duyduğu işte bu derin endişedir.

Deniz GEZMİŞ'in politik kişiliği, içinde yer aldığı mücadeleden ve etrafında meydana gelen olaylardan, kitlelerin başkaldırısından ayrı olarak ele alınamaz. Deniz GEZMİŞ dönemin olaylarından ayrı olarak nasıl anlatılabilir ki. Çünkü onun devrimci kişiliğini biçimlendiren, bir parçası olduğu devrimci mücadele ve halk kitlelerinin artan kavgasıdır. Bu yüzden, egemen sınıf ne Deniz GEZMİŞ'in devrimci mücadelesini, ne de kitlelerin gelişen devrimci mücadelesini anımsamak ister.

60'lı yılların ortalarından itibaren proletaryanın, sınıf savaşımı gözle görülür bir gelişme ve yükselme gösterir. Grevler, direnişler, işçilerin fabrika işgalleri; devlet güçleriyle sık sık oluşan çatışmalar; kısacası proletaryanın ekonomik ve politik mücadelesi yeni bir dönemin başladığının haberini veriyordu. İşçilerin politik olarak örgütlenmesi daha zayıf ve yavaş ilerlerken, sendikal örgütlenme daha yoğun ve önde görünüyordu. Ağır baskı altında örgütlenmek ve mücadele etmek zorunda kalan işçi sınıfı, örgütlenme, toplantı, yürüyüş, basın-yayın çalışmalarını, yasaklamalar ve saldırılar altında sürdürmesine rağmen, sınıf mücadelesini geliştirmekten geri durmamıştır. Gitgide yoğunlaşan ve üst biçimi olan 15-16 Haziran ayaklanmasına varan grev ve diğer sınıf eylemlerinin artan varlığı, işçi sınıfının cesaretinin ve kararlılığının göstergesidir.

Proletaryanın şiddetli eylemleri, sermayeye ve onun devlete kafa tutan sınıf tavrı, küçük ve yoksul köylülüğü de etkilemiş ve onu, aynı ve ortak düşmana karşı eyleme geçmeye itmiştir. Bu dönemde daha önce olmayan toprak işgalleri ve mitingler görülmeye başlar. Toprak işgalleri yine işçi eylemlerinde olduğu gibi devlet güçleriyle çatışmayla sonuçlanır. Ortak çıkarlar, mücadele ve çatışmalar emekçileri birleştirir. Eylemler ve çatışmalar kitlelerin günlük bilincinde ve davranışında köklü bir değişim getirir. Kendi güçlerinin, müttefiklerinin ve düşmanlarının kimler olduğunun ayırımına varırlar. Bu, hem işçiler, hem de emekçi köylülük için yeni bir farkındalıktır.

Halk cephesinin diğer bir eylem kolu, öğretmenler başta olmak üzere, kamu emekçileri tarafından geliştirilir. Dönemin en etkin mücadele çizgisini, birer ücretli-emekçi durumunda olan ve durumları emekçilerin genel durumundan farklı olmayan öğretmen hareketi gösterdi. Öğretmenler, emekçiler içinde en bilinçli olanlardı. Onların bütün eylemleri aynı biçimde, burjuvazinin ve devletin en şiddetli saldırısıyla karşılaşır. Üzerlerindeki baskı çok yönlü olarak çok daha artar.

Tüm baskı ve saldırılara rağmen devrimci öğretmenler etkili mücadele örnekleri vermekten geri durmazlar. Her kitle eylemi egemen sınıfla bir çatışma içinde geçmek durumunda kalmıştır. Sınıf çatışmalarının, kitle hareketinin her alanında gelişmesi dönemin belirgin bir özelliğidir.

Bütün olaylar iç içe geçmiş ve birbirini etkilemiştir. Öğrenci gençliğin mücadelesi böylesi bir devrimci ortamda ortaya çıkar ve yayılır. Öğrenci gençlik eğitim durumu, irdelemeci-araştırmacı özelliği, enerjik ve dinamik yapısıyla kitlelerin sermayeye ve devlete karşı mücadelesinde etkin, aktif bir konum edinir. Öğrenci gençliğin bu denli aktif ve önde olmasının asıl nedeni sosyalizmden güçlü bir şekilde etkilenmesidir. Sosyalizmden bu denli güçlü olarak etkilenen öğrenci gençlik hareketi, kısa sürede emekçi halk kitlelerinin de sosyalizmin etkisine girmesini sağlamıştır. Gençliğin mücadelesi yalnızca okulcu istemlerle sınırlı kalmamıştır. Mücadele okul duvarlarını aşmış ve bütün emekçi halk kitlelerinin mücadelesiyle bütünleşmiştir. Devrimci öğrenci hareketi kitlelerin her alandaki mücadelesinin, eylemlerinin içinde yer almış ve kitle hareketini ileriye itmiştir. Gençliğin asıl enerjisi sokak çatışmalarında, işçilerin ve köylülerin eylemlerine katılma sürecinde, sermayeye ve emperyalizme karşı devrimci mücadele sırasında açığa çıkmıştır.

İşçi sınıfının ve bütünlüklü olarak da halk kitlelerinin kapitalist düzene karşı şiddetlenen eylemleri ve yoğunlaşan mücadelesi, tek-elci sermayenin egemenliğiyle açıklanabilir. 60'lı yıllar işbirlikçi tek-elciliğin ekonomik ve politik yaşamda egemen olduğu yıllardır. Tekelci sermayenin egemenliğiyle birlikte ve bu egemenliğin bir sonucu olarak ekonomik ve politik ilişkilerde bir alt-üst oluş gerçekleşti. Toplumun bütün ekonomik, toplumsal ilişkileri ve politik yapı, tekellerin gücüne ve çıkarlarına göre yeniden biçimlendi. Emperyalizmle işbirliği içindeki tekelci sermaye, ekonomik ve politik yaşamda yeni bir düzleme geçmek için, önüne çıkan her engeli aşacak bir politika izledi. Bu yıllarda gelişen işbirlikçi tekelci sermayenin egemenliği açıklanmadan, bu dönemde başlayan ve günümüze dek süren ve daha da boyutlanan sınıf savaşımı ve toplumu derinden sarsan olaylar açıklanamaz.

Tekelcilik demek ekonomik, toplumsal, politik ilişkilerin her alanında gericilik eğilimi demektir. Tekellerin egemenliği, kapitalizmin bütün iç çelişkilerinin, emek sermaye uzlaşmaz karşıtlığının olgunlaşması ve keskinleşmesidir. Emekçilerin sermayeye gerçek

bağımlılığının artması, geniş halk kitlelerinin mülksüzleşmesi, işsizliğin ileri boyutlara varması; çalışanların yarısından emin olmaması; kitle üzerindeki baskının ve saldırının artması ve en iğrenç düzeye varması demektir. Tekelci sermayenin egemenliğiyle beraber kitlelerin ekonomik ve politik yaşamının kötüleşmesi kendini daha derinden hissettirdi. Sermayenin tekellerde merkezileşmesi emekçi halk kitlelerini tam bir yıkıma uğrattırırken; bu süreç aynı zamanda, kitlelerin artan ayaklanmalarını birlikte getirdi. Ezilen ve sömürülen emekçi kitlelerle, tekelci sermaye ve tekellerin devleti arasında meydana gelen şiddetli çatışmalar kırk yıllık dönemin tümünü boydan boya kapsar.

Ekonomik hayatta tekelci kapitalizmin egemen olması sınıf mücadelesinde yeni bir dönemi, devrimci dönemi başlattı. Çünkü tekelci kapitalizm, kapitalizmin bütün çelişkilerini keskinleştirir ve ön plana çıkarır. Emperyalizme olan bağımlılığın derinleşmesi varolan sınıf çelişkilerini daha da olgunlaştırdı. Tüm bu çelişmeli sürecin sınıf savaşımının her alanına, ideolojik, politik, pratik alana yansımaları kaçınılmazdı. Emekçi kitlelerle tekelci sermayenin şiddetli bir kavgaya girmesi kapitalizmin çelişmeli evriminin zorunlu sonucudur. Devrimci dönem bütün belirtileri ve olgunluğuyla ortaya çıkmıştır. 68'le başlayan, 71'le doruk noktasına çıkan devrimci güçlerin çok önemli bir yeteneği içinde buldukları tarihi dönemin devrimci niteliğini kavramış olmalarıdır.

Devrimci hareket, nesnel koşulları çözümlemede ve sınıf mücadelesini ileriye götüreceği devrimci görevleri belirlemede, eski sosyalist hareketten farklı düşündüğünü göstermiştir. Koşullar değiştiği halde oportünist sosyalist çevreler önceki koşulların çalışma tarzında ısrar ettiler. Denizler olarak ifade ettiğimiz devrimci güçler ise devrimci diyalektiği pratikte kavrayarak ve diyalektik olarak düşünerek yeni dönemin temel özelliklerine uygun davrandılar. Olayların daha sonraki gelişmesi, devrimci biçimde düşünen ve devrimci biçimde hareket eden devrimci güçleri doğrulamıştır. O sırada tam anlaşılmayan bu ileriye görebilme ve derinlikli düşünme yetenekleri daha ileriki aşamalarda daha iyi anlaşılacaktır.

Tüm bu süreç açıklanmadan, tüm bu olaylar açıklanmadan Deniz GEZMİŞ'in devrimci kişiliği, yani kolektif devrimci kişiliği açıklanabilir mi. Deniz GEZMİŞ ve diğer devrimciler olayların tam göbeğinde yer aldılar. Ama onlar aynı zamanda olayları devrimci eylemleriyle etkilediler, yön verdiler. Bu nedenle Denizler olma-

dan o günkü olaylar da açıklanamaz. Olaylar, o olaylarda etkin rol oynayan bireylerden ayrı olarak ele alınamaz.

Deniz GEZMİŞ ve arkadaşları içinde buldukları çevre ve o çevreyi dönüştürmek amacıyla yapılan devrimci eylemleriyle birlikte açıklanabilirler.

Hiçbir ülke ve o ülkedeki gelişmeler, dünyadaki gelişmelerden yalıtık olarak, kendi başına değerlendirilemez. Her ülke dünyadaki ekonomik ve politik gelişmelerden çeşitli biçimlerde ve düzeylerde etkilenir. Bu etkilenme sınıflar ve bireyler için de geçerlidir. Söz konusu dönemin öne çıkan uluslararası olguları şunlardı: Dünya çapında, sosyalist sistemle, kapitalist sistem arasındaki çatışma; kapitalist ülkelerde, proletaryayla kapitalistler arasındaki çatışma ve ezilen halklarla emperyalizm arasındaki çatışma. Her gün dünyanın çeşitli bölgelerinden yeni bir çatışma haberi gelmekle kalmıyor, devrimci halk hareketlerinin kazandıkları zafer haberleri de arka arkaya geliyordu. Asya, Latin Amerika ve Afrika emperyalist-kapitalist sisteme karşı yürütülen devrimci mücadelenin çok önemli odakları haline geldiler. 68 ayaklanması sırasında Avrupa ve Amerika da kitle ayaklanmalarına sahne oldu. Kısacası, bu dönem uluslararası burjuvazi ve tüm gerici güçlerle uluslararası işçi ve halk hareketleri arasında çatışmaların yaşandığı bir dönemdir.

Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketi dünyadaki gelişmeleri, tüm önemli olguları ve devrimci teoriyi kendi içinde tartıştı ve çeşitli sonuçlara ulaştı. Yapılan tartışmalar kendi içindeki bölünmeyi, ayırışmayı derinleştirse de, bu durum, devrimci teorinin, uluslararası gelişmelerin ve mücadelelerin hararetili biçimde tartışılmasının önemini ortadan kaldırmaz. Dünya komünist hareketinin, dünya devrimci proletarya hareketinin ve ezilen halkların devrimci hareketinin mücadelesi, gelişmesi ve sorunları etrafında yapılan tartışmalar Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketini genel olarak ileriye götürmüştür.

Dünyada proletaryayla burjuvazi arasında şiddetlenen sınıf savaşımı ve emperyalist-kapitalist sisteme karşı gelişen devrimci eylemlerde görülen yaygınlaşma, işçilerin, gençliğin ve aydınların görüşlerini derinden etkiledi. Enternasyonal sınıf mücadelelerini tartışırken, bu tartışma sürecinde kendilerini de geliştirdiler. Bundan dolayı, enternasyonal devrimci mücadelenin güncel gelişmesi ve etkileri göz önünde tutulmadan Deniz GEZMİŞ'in ve Denizlerin

devrimci mücadelesini ve devrimci gelişimini açıklamak çok eksik olurdu. Deniz GEZMİŞ'in devrimci kişiliğini oluşturan gelişmeler yalnızca içerdeki olaylar ve süreç değil, aynı zamanda dünyadaki devrimci gelişmeler ve mücadelelerdir. Bir ülkede devrimci hareketin ortaya çıkması yüzeysel olarak ve dar bir yaklaşımla açıklanamaz.

Aynı tarihsel dönem içinde gerçekleşen Küba Devrimi ve yükselen Vietnam devrimci savaşı yalnızca kendi bölgelerinde değil, bütün dünyadaki halklar üzerinde derin bir etki yaptı. İşçileri, öğrencileri, ezilen halkları emperyalist-kapitalist sisteme karşı cesaretlendirdi ve ayağa kaldırdı. Vietnam ve Küba ekonomik durumları ve uluslararası ilişkileri nedeniyle, dünya genelinde büyük bir etki yapacak durumda değil. Ancak politik yoldan, devrimci savaşıyla, devrimle dünya üzerinde güçlü bir etki yarattılar. Devrimler çağında, küçük bir ülkede yapılan devrim ya da başka bir yerde kazanılan devrimci bir mevzi dünya halkları üzerinde derin bir etki yaratabiliyor. Che'nin Küba'dan sonra Bolivya'da, Bolivyalı devrimcilerle birlikte savaşması; devrimci yaşamı kadar öldürülmesi de, dünya devrimci hareketine yeni bir ivme verdi. O dönemde Avrupa'da 68 ayaklanmalarının ortaya çıkmasında bütün bu devrimci gelişmelerin büyük rolü oldu. Aynı etkilenmeyi Türkiye ve Kürdistan'da sosyalist ve devrimci çevrelerde de görmek mümkün. Denizlerin devrimci düşüncelerinin biçimlenmesinde ve verdikleri pratik mücadelede dünyada gelişen devrimci mücadelenin etkisi kesindir.

Marksizm-Leninizmi Devrimci Kavrayış

Deniz GEZMİŞ, sosyalist hareketin ve Marksizm-Leninizmin etkisiyle Türkiye İşçi Partisi'ne katılır. Parti sosyalist ama oportünist bir partidir. Partide yer alan Deniz'i, Sinan'ı etkileyen partinin oportünist yönü değil sosyalist görüşleridir. O dönem devrimci mücadeleye atılan her insan Türkiye İşçi Partisi'yle şu ya da bu biçimde ilişki içinde oldu. Devrimci mücadele veren her devrimci de kısa süre sonra bu partiden ayrılmak zorunda kaldı. Bu partinin oportünist görüşlerini görüp, onu aşmak için Marks, Engels ve Lenin'in görüşlerini bilmek ve onun devrimci özünü kavramış olmak gerekir. Denizlerin Türkiye İşçi Partisi'ni (TİP) aşmaları sosyalizmi kavrayışlarının yanında, esas olarak pratikte, bu partinin oportünist çizgisini görmelerinin sonucudur.

Dönem devrimci gençlik için, bir yandan devrimci mücadele

yürütürken, bir yandan da ideolojik olarak şekillenme dönemidir. O sıralar TİP'e karşı çıkan ve ondan daha ileri konumda olan MDD (Milli Demokratik Devrim) çizgisi devrimci gençlik mücadelesini daha çok etkiler. Sınıf mücadelesinin o günkü gelişmesi açısından bakıldığında TİP'ten biraz ileride olmak bile, mücadele veren insanların, ona yönelmesine yetiyordu. Buna rağmen, MDD devrimciler için sadece geçici bir uğrak noktası oldu. Devrimci kadroların sosyalist literatürü, devrimci deneyimleri inceleme, tartışma, sonuçlar çıkarma çabaları devam etti. Çok uzun sürmeden MDD'nin mücadele anlayışı kısa sürede aşıldı.

Denizlerin, Sinanların TİP'i ve MDD'yi aşmalarını sağlayan neydi? Öncelikle bu oportünist, pasifist hareketlerin devrimci mücadeleyi yürütemeyecekleri, emekçi halk kitlelerini kurtuluşa götüremeyeceklerinin pratikte anlaşılmış olmasıdır. Eski sosyalist hareketin gelişen sınıf savaşımına, bir bütün olarak, ayak uydurmadığı ortaya çıktı. Denizler, eski sosyalist hareketin sınıf mücadelesinin gerisinde kaldığını verdikleri devrimci mücadele sürecinde gördüler. Denizler eğer sosyalizme, Marksizm-leninizme dayanmasalardı, eski sosyalist hareketin gerçek durumunu kısa sürede görüp, onu aşabilirler miydi? Marksizm-leninizme dayanmadan, bu, kesinlikle mümkün olmazdı. Denizler, varolan sosyalist hareketi aşmakla kalmadılar, sosyalizm üzerine bilgilerini sürekli derinleştirdiler. Sosyalizm bilgileri ve kavrayışları daha sonra onların mücadelesine yol gösterdi.

Marksist sosyalizmin oportünist çarpıtılması devrimci mücadeleye atılan insanların onu kavramalarını engelleyemezdi. Çünkü herkes sosyalizmin ne olduğunu ikinci elden değil, bizzat Marks ve Lenin'den öğrenme olanağına sahipti bu olanaklar bugünkü kadar geniş olmasa da, Her ne kadar. Sosyalizmi, bilimsel sosyalizmin kurucularından öğrenmek, Marksist teorinin küçük burjuva çarpıtmalarına karşı sağlam bir kaynaktı. Öte yandan Marksist-leninist teorinin pratik uygulamaları, dünya devrimci deneyimi de Denizlere yol gösteriyordu. Bu denli malzeme ve deneyimden sonra kimse kalkıp da, devrimci hareketi, oportünist kulvarda tutamazdı, tutamadı.

Devrimci mücadele çok kısa sürede hızlandı, yoğunluk kazandı ve şiddetlendi. Devrimci mücadele bir fırtına gibi esiyordu. Deniz GEZMİŞ ve bütün devrimciler bu devrimci fırtınanın önünde yürüyordu. Eylemden eyleme koşmaktan teorik araştırmaya fazla

zaman bulamıyorlardı. Devrimci pratiğin tüm o koşturmaları sırasında bile devrimci teoriden kopmadılar. Denizler belki pasifist sosyalistler denli sosyalizm araştırmalarına geniş zaman ayıramıyorlardı fakat, Marksizm-leninizmi devrimci temelde kavramışlardı. Onlar için Marksizm-leninizm ezberlenecek bir teori değildi. Marksizmin devrimci teorisi, bir eylem kılavuzudur. Marksizmde esas olan dünyayı devrim yoluyla, doğrudan eylemle değiştirmektir. Marksizm eylemden kopuk olarak, kitlelerin sosyal pratiğinden kopuk olarak kavranamaz. Onlar, oportünistlerin, pasifistlerin yaptığı gibi marksizmin lafzını değil, devrimci özünü doğru biçimde kavradılar. Marksist olmak, devrim için mücadele etmektir, proletaryanın kurtuluşu için savaşımdır.

TİP, parlamentarizmi esas alan bir partiydi. Parlamenter mücadele bu partinin varlık sorunudur. Onun burjuva parlamento-suna bakışı devrimci marksizmin burjuva parlamentolarından yararlanma anlayışından tamamen farklı bir anlayıştır. TİP'e göre sosyalist bir parti önce kitlelerin çoğunluğunu kazanacak ve bu çoğunluğa dayanarak, sosyalizme geçilecekti. TİP sadece işçileri ve aydınları değil, öğrenci gençliği de kendi ılımlı, barışçı ve parlamenter çizgisine çekmeye çalıştı. Fakat devrimci gençlik üstünde istediği etkiyi yaratamadı. Her alandaki mücadele çatışma içinde yürütülüyordu ve devrimci biçimler almıştı. Şiddetlenen, derinleşen mücadelenin de etkisiyle, öğrenci gençlik içinde TİP'e karşı sert ideolojik mücadele verildi. Bir süre sonra, TİP'in gençlik üzerindeki etkisi tamamen kırıldı. Bu sonucun alınmasında Deniz GEZMİŞ'in rolü ve çabası çok büyüktür.

Denizlerin, reformist parlamentarizm ve her çeşit uzlaşmacı anlayışa karşı geliştirdikleri gerçek devrimci mücadele anlayışı, kendilerinden sonra, devrimci hareket tarafından devam ettirildi. O dönem Denizlerin TİP'in uzlaşmacı çizgisine karşı verdikleri mücadele çok az anlaşıldı. Oysaki bu mücadelenin önemi çok büyüktü. Kitleler içinde, sermaye egemenliğini devirmek devrimci anlayışı ve mücadelesinin temelleri bu sırada atıldı. Pratikte parlamenter mücadele değil parlamento-dışı mücadele, sokak mücadeleleri, açık çatışma ve diğer devrimci mücadele biçimleri kullanıldı. Ve devrimci hareket de bu devrimci mücadele biçimlerini esas aldı.

Kendini Sürekli Aşmak

Her ülkedeki işçi sınıfı hareketinin gelişmesinin ilk koşulu, burjuvaziden, burjuva partilerinden ayrı ve onlara karşı örgütlenmektir. Bu temel koşuldur, fakat hareketin burjuvaziden ideolojik ve politik olarak tam bir kopuşu gerçekleştirilmesi için kendi içinde uzun bir süreci alacak bir iç savaştan ve ayrışma dönemlerinden geçmesi gerekir. İşçi sınıfı burjuva ve küçük-burjuva sınıfa karşı doğal bir korunağa sahip değildir. Burjuvazinin ve küçük burjuvazinin sürekli ideolojik, politik bombardımanı altındadır. Kaldı ki, işçi sınıfının safları burjuvazi tarafından mülksüzleştirilen küçük-burjuvalar tarafından durmadan dolduruluyor. Küçük-burjuvazi işçi sınıfının saflarına kendi bakış açısını, kendi alışkanlıklarını ve davranış biçimini taşır. Öte yandan küçük mülk sahiplerinin durumuyla birebir örtüşmeseler de ideolojik olarak küçük-burjuvazinin konumundan hareket eden küçük-burjuva sosyalistleri de işçi sınıfının saflarında yer alırlar. İşçi sınıfı hareketi ilk dönemlerinde bu akımların tümünü kendi içinde barındırır. Ama bu karışık yapılanma daha sonra kendi içinde iç hesaplaşmanın tüm olgularını da taşır.

Deniz GEZMİŞ'in içinde yer aldığı devrimci hareket, işçi sınıfı hareketiyle küçük-burjuva hareketin yan yana görüldüğü, iç içe geçtiği bir hareket özelliğini taşıyordu. Küçük-burjuva hareket yalnızca devrimci hareket içinde değil, diğer sosyalist hareket içinde de belli bir ağırlığa sahipti. Bunun böyle olmasının maddi temeli vardı. Türkiye ve Kürdistan'da küçük-burjuvazi nüfusta epey kalabalık bir kitleyi oluşturuyor. İşçi sınıfı hareketi içindeki küçük-burjuva unsurlar, işçi sınıfı saflarına burjuva ideolojisinin taşıyıcıları rolünü oynarlar. Denizler THKO'yu kurduklarında bu küçük-burjuva unsurlar, hareketin saflarında yer almaya devam ettiler. İşçi sınıfı hareketi, bu unsurlarla ancak 70'li yılların ortalarına doğru ayrışabildi. Ideolojik ayrışma daha sonraki yıllarda da devam etti.

Tarihte hiç kimse işe kendi malzemesiyle koyulmaz. Kendi malzemesiyle işe başlamadan önce, tarihin sunduğu malzemeyle başlamak zorundadır. Denizler, Sinanlar devrimci mücadeleye girdiklerinde ilk önce varolan sosyalist hareketin düşüncelerine bağlanmak durumunda kaldılar. Kendi görüşleri ancak zamanla şekillendi. Denizlerin ilk dönemler görüşlerinin bağlandığı sosyalist hareketin uzun bir geçmişi olmakla beraber ne o dönem gelişen sınıf mücadelesine ayak uydurabilmiş ve ne de burjuvaziden ideolojik olarak tamamen kopuşu gerçekleştirebilmişti. Burjuvaziden

ayrı hareket etmesine ve burjuvaziden bağımsız örgütlenmesine karşı, kendi içinde burjuvazinin ideolojik görüşlerini barındırıyordu. Dönemin sosyalist hareketi, genel olarak sosyalizm düşüncesini benimsemesine karşı burjuvazinin ideolojisi olan Kemalizmle bağlarını koparamamıştı. Burjuvaziye karşı burjuva ideolojisiyle, burjuva görüşle savaşılamaz. Kemalizmden kopmaları, onların asıl zayıf yanlarıydı ve bu yüzden daha ileriye gidemediler.

Burjuvaziden her alanda tam kopamayan, oportünist, parlamentarist, ılımlı bir çizgi izleyen geleneksel sosyalist hareket, Denizler tarafından pratikle, eylemle, devrimci savaşıla aşıldı. Tekelci kapitalizme karşı işçi sınıfının eylemlerinin yükseldiği, emekçi kitlelerin ve devrimci gençliğin mücadelesinin yoğunlaştığı bu dönemde, pratikte atılacak her devrimci adım, bir düzine programdan daha değerliydi. Çünkü o sırada pasifist sosyalistler henüz sahaya inmemişti. Gereğinden fazla laf ediyorlardı. Oysa gün devrimci mücadele günüydü. O uzlaşmacıların, o lafazanların cephesi ancak devrimci eylemlerle yarılabildi. Denizlerin önderliğindeki devrimci gençlik hareketi, okullarda, sokakta, fabrikalarda, tarlalarda, kapitalizme, gericiliğe, devlete ve emperyalizme karşı devrimci mücadeleyi alabildiğine yayıyor, yoğunlaştırıyor ve şiddetlendiriyordu.

Oportünist hareket, şiddetlenen sınıf mücadelesinin dışında kalmış ve giderek karşısına geçmişti. Denizler Türkiye ve Kürdistan'da yeni bir devrimci çığır açmışlardı. Eylemleri ve örgüt biçimleriyle emekçi kitlelere şu mesajı açıkça veriyorlardı: Emekçi kitlelerin ve ezilen halkların kurtuluşuna, ancak devrimci zorla, devrimci eylemlerle varılacaktır.

Hiçbir hareket kendi ayaklarının üzerine oturana değin içinden çıktığı, toprağında boy verdiği eski hareketin tüm izlerinden hemen kurtulamaz. Yeni hareket, eskinin izlerini uzun bir süre kendi içinde taşır. Eskinin çizgileri ancak bir dizi dönüşümden sonra kaybolur. Bu, gelişmenin diyalektikidir ve hiçbir yeni hareket bu durumdan kaçınamaz. (Bu nedenle, Denizlerin hareketini eskinin izlerini taşıyor diye eleştirmek ancak ahmakların işi olabilirdi. Daha sonra Türkiye'de böyle ahmaklardan bolca bulunduğunu gördük.) Denizlerin devrimci mücadelesi THKO gibi devrimci bir örgüt yaratmasına rağmen, hareket MDD'nin teorik ve politik görüşlerinin etkisi altında kaldı. Fakat MDD, THKO'nun geleceğe yönelimini be-

lirlemiyordu. MDD'nin teorik etkisinden tamamen çıkmak için zamana ve yeni değerlendirmelere ihtiyaç vardı. Bu değerlendirme köklü olarak ancak 70'lerin ortalarına doğru yapılabildi. THKO'nun içinden çıkan THKO-MB küçük-burjuva unsurlardan ayrıştıktan sonra MDD ile ideolojik olarak hesaplaştı. THKO-MB yeni bir kuramsal görüş ortaya koydu. Bu kuramsal görüşün özü şöyleydi: Sosyalizme anti-kapitalist Demokratik Halk Devrimi ve Demokratik Halk İktidarı yoluyla varılacaktı.

Denizler, Sinanlar tarafından kurulan THKO, MDD'nin tüm etkisine rağmen Marksizm-Leninizme dayanan devrimci, savaştı bir örgüttür. Onun uzlaşmaz devrimci yapısı ve devrimci dinamizmi, taşıdığı devrimci değerler, kendi yapısında THKO-MB gibi doğrudan komünist programa sahip bir örgütü çıkarabilmiştir. THKO-MB, THKO'nun tüm devrimci değerlerini aldı ve bu değerleri işçi sınıfının mücadelesi temeline oturttu. Eski sosyalist hareketten ideolojik olarak tam bir kopuşu gerçekleştirecek birikim, belli bir devrimci deneyimden geçilerek elde edildi. Bunda en büyük etken, Marksizm-Leninizm bilgisinin derinleştirilmesi ve 20. yüzyıl toplumsal devrim deneyimlerinin daha geniş irdelenmesidir. Böylece THKO-MB, THKO ile başlayan devrimci mücadele sürecinin yeni ve daha ileri bir gelişme aşamasıdır.

Tüm bunlar Marksist gelişme teorisini kanıtlıyor. Her ülkedeki işçi sınıfı hareketinin izlemek zorunda kaldığı bir gelişme süreci vardır. İşçi sınıfı hareketinin evriminin üstünden atlanamaz. En yetkin teori bile, işçi hareketini hemen belli bir kalıba dökemez. İsterse bu işçi sınıfının önünde, kendinden önce yaşanmış uluslararası işçi hareketinin büyük tecrübeleri olsun. Her ülkenin işçi sınıfı, zorunlu olarak, belli gelişme aşamalarından geçer. Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı hareketi de marksist gelişme teorisini doğrulayan bir yol izlemiştir. Program, mücadele anlayışı ve örgüt biçimi olarak Komünist bir çizgiye varana dek bir dizi deneyimden, dönüşümden ve gelişme aşamalarından geçmek zorunda kalmıştır.

Tarihin evrimi hiç de edilgin bir çizgide ilerlemez. Kapitalist toplumun çelişmeli evrimi sıçramalar, patlamalar içerir. Türkiye'de tekelciliğin ekonomik ve politik alanda egemen duruma gelmesiyle, politik koşullarda, olaylarda ve kitlelerin durumunda sıçramalı ve patlamalı bir gelişim oluştu. Devrimci hareketin ortaya çıkması toplumdaki patlayıcı durumu hem açığa çıkarmış, hem de,

sistemin krizini derinleştirmiştir. Denizlerin önderliğindeki devrimci hareket, süreci hızlandırmıştır. Süreci bu denli kısa sürede hızlandıran etken, başvurulan devrimci yöntemlerdir. O dönemi 71'e dek bütünlüklü olarak irdelediğimizde, bu süre içinde kitlelerin bilincinde ve hareketinde büyük bir dönüşümün ortaya çıktığını görürüz. Toplumu sarsan ve kitleleri kısa süre içinde dönüştüren gelişme, tekelci sermayeye ve devlete karşı verilen devrimci mücadeledir.

Bazı halklar uzun sayılabilecek ekonomik mücadele yoluyla ve örgütlülüğüyle tarihi hızlandırır ve toplumsal dönüşümü gerçekleştirirler. Bazı halklar ise, aynı süreci politik yolla, devrimci yöntemlerle daha kısa sürede alırlar. Geçen yüzyılın toplumsal devrimlerini yapan halklar bu ikinci yolu izleyerek yani devrimci mücadele yöntemlerine dayanarak tarihi hızlandırdılar ve toplumsal dönüşümleri çok kısa sürede tamamladılar. 71 devrimci mücadelesi aynı şeyi Türkiye ve Kürdistan'da yapmaya çalıştı. Halk kitlelerinin on yıllarca görülmeyen uyanışı ve eylemleri birkaç yıl gibi kısa bir zaman diliminde gerçekleşti. Devrimci eylemlerin etkilediği, uyandırdığı ve harekete geçirdiği kitleler, her yerde istemlerini ileri sürdüler ve bu istemlerini gerçekleştirmek için devlet güçleriyle çatışmaya girdiler. Egemen sınıfla girilen çatışma sonucu, toplumsal saflaşma derinleşti. Toplum hızla iki kutuptan birinin yanında yer almaya başladı; ya devrimci güçlerin yanında ya da burjuvazi ve gerici güçlerin yanında. Toplumun bu şekilde kutuplaşması, toplumsal devrimin başarıya ulaşmasının bir koşuludur. Toplumun kutuplaşması daha sonraki yıllarda iyice boyutlandı. Kısacası Denizlerin devrimci mücadelesi devrimin, toplumsal dönüşümün koşullarını hazırlamış ve onu hızlandırmıştır.

Devrimci hareketin, temel görevi kitleleri devrime hazırlamaktır. Kitleler, devrime yalnızca sözle değil, esas olarak devrimci eylemle hazırlanır. İktidarı ele geçirmeden önce gerçekleşen her sokak çatışması, grev, ayaklanma kitleler için birer mücadele okulu görevi görür. Eylemler kitlelerin devrimci eğitimden geçmesi demektir. Denizlerin devrimci hareketi olsun, günümüze dek gelen devrimci hareket olsun, pratik ve eylemleriyle kitleleri gerçek bir devrimci eğitimden geçirdi.

Devrimci eylemler emekçi kitleleri daha kısa süre içinde eğitip, harekete geçirirken, aynı zamanda, oportünist, reformist hareketlerin aşılmasını da sağlamıştır. Kitlelerin devrimci eylemlere

yönelmesi, her zaman, daha kısa süre içinde, küçük-burjuva hareketlerin yarattığı ayakbağından kurtulmalarını getirmiştir. Denizlerin devrimci eylemleri ve kitlelerin devrimci hareketi olmasaydı, emekçiler TİP'nin (Türkiye İşçi Partisi) ve MDD hareketinin etkisinden bu denli kısa zamanda kurtulamazlardı.

Devrimci eylemler, bu eylemlere başvuranların dönüşümünü de getirir. 68'den bu yana süren devrimci hareket, bu süre içinde gerçekleştirdiği çok sayıda eylemle ve her eylemde daha ileri giderek kendini de aşmış ve nitelikli bir duruma gelmiştir.

Devrimin Temel Taşlarını Döşemek

Bizde işçi sınıfının ve halk kitlelerinin örgütlenme düzeyi zayıftır. Denizlerin döneminde böyleydi, bugün hala öyle. Bunun temel bir nedeni egemen sınıfın ve devletin sosyalistler ve kitleler üzerinde kesintisiz süren ağır baskısı, saldırıları ve yasaklardır. Ağır saldırı koşullarında sosyalistler, emekçiler yeterince örgütlenemediler. Burjuvazi, mücadele eden ilerici sosyalist güçlere nefes aldirmamıştır. Yanı başında güçlü sosyalist ülkenin varlığı, gerici burjuva diktatörlüğünü, içeride sosyalistlerin en ufak hareketini bile ezmeye yöneltmiştir. Emekçilere, sosyalistlere, ezilen halklara yönelik baskı ve barbarlık Türkiye burjuvazisinin temel bir özelliği ve egemenliğini sürdürme tarzı olmuştur. Bu baskılara rağmen, işçi sınıfı örgütlenmekten vazgeçmemiştir. Örgütlülüğünü çeşitli biçimlerde sürdürmüştür. Ancak sınıfın ekonomik ve politik örgütlenmesi hep zayıf kalmıştır.

60'lı yıllarda işçi sınıfının mücadelesi, yoğunluk kazandı. Sendikaların ortaya çıkışı, yasal olarak Türkiye İşçi Partisi'nin kurulması, dernekleşmenin hızlanması hep bu dönemde oldu. Tüm bunlar tekeli kapitalizmin gelişiminin sonuçlarıdır. Ezilen ve sömürülen kitlelerin, sömürücü sınıf tarafından baskı altına alınması bu dönemde de devam etti – hatta daha da arttı. Oportünistler bu koşullar altında şunu ileri sürüyorlardı; önce kitlelerin çoğunluğunu örgütleyelim ve eğitim, ondan sonra iktidarı ele geçiririz. Oysa ki; burjuva diktatörlüğü altında, burjuvazinin baskı koşullarında değil halkın çoğunluğunu, işçi sınıfının bile çoğunluğu örgütlenemez ve sosyalist demokratik eğitimden geçemez. Kitlelerin çoğunluğunun eğitimini ve örgütlenmesini beklemek, devrimi bilinmez bir geleceğe ertelemek demektir. Devrimciler ise bu görevlikleri dinlemeyip, doğrudan devrimci eylemlere giriştiler. Kitleler devrimci eylemlere çekilerek daha kısa sürede bilinçlendiler ve harekete geçtiler.

Kitleler tekelci güçler karşısında örgütlenme düzeyinden gelen zayıflıklarını devrimci mücadeleyle aştılar. Devrimci mücadele ve devrimci yöntemler, kitlelere burjuvaziyle savaşta bir üstünlük kazandırdı. Denizlerin devrimci mücadelesinden bugüne kadar geçen 40 yıla bir bütünlük içinde baktığımızda, devrimci eylemlerin, devrimci mücadelenin, sınıf mücadelesini ve tarihi çok daha hızlandırdığını ve kitlelerin hedefine ulaşmada çok daha uygun koşulların doğduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Devrimci deneyimler, Türkiye ve Kürdistan halklarına hedeflerine devrimci yöntemlere dayanarak daha kısa sürede varılabileceğini öğretmiştir.

Denizler devrimci mücadeleye girişirken, eylemden eyleme koşarken devrimin bir avuç öncüyle yapılamayacağını, devrimin kitlelerin eseri olacağını elbette biliyorlardı. Onlar kitleleri devrime hazırlamanın, onları iktidarı ele geçirmek için cesaretlendirmenin, kitlelerin mücadelesini hızlandırmanın devrimin öncülerinin görevi olduğunu da çok iyi biliyorlardı. Kitleler sermaye egemenliğine karşı harekete geçtiğinde, savaşımında askeri ve politik önderlerin desteğine gereksinim duyarlar. Denizlerin, Sinanların ve tüm 71 devrimci mücadelesinin devrimci önderlerinin askeri ve politik önderliği olmasaydı, toplumu altüst eden kitle eylemlerinin bu düzeye gelmesinden söz edilemezdi.

Denizlerin gerçekleştirdiği eylemler ve büyüyen devrimci harekete rağmen emekçi kitleler iktidara gelemedi. O koşullarda böyle bir hedefin gerçekleşmesi hemen beklenemezdi. Devrimci hareketin henüz güçlü olmadığı, kitlelerin uyanışının yeni başladığı koşullarda, devrimci eylemlerin kısa sürede sonuca varması beklenemezdi. Devrimci güçlerin yapması gereken varolan durumu kabullenmek değil onu değiştirmektir. Bunun yolu oportünistçe davranıp, mevcut durumla uzlaşmak, ona boyun eğmek değil, devrimci mücadeleyi yükselterek, süreci hızlandırmaktır. Denizler tekelci burjuvazinin egemenliğine boyun eğmediler, devrimci savaşı genişlettiler ve kitleleri devrimci savaşa davet ettiler. Devrimci mücadelenin sonuca ulaşması için ise bir dizi alt-üst oluş, ayaklanma ve çatışma gerekiyor.

71 devrimci mücadelesinden bu yana uzun bir zaman geçti. Bu süreç içinde emekçi kitleler ve komünist hareket büyük bir deneyim elde etti; mücadelenin bütün biçimlerinden geçti, bugün düne göre daha örgütlü ve bilinçli. Taktisyenlikte ustalaştı. Tüm

bu gelişmeye rağmen henüz iktidara gelemedik. 68-71 yılları arasındaki dönemde daha yetersiz bir bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip olan emekçilerin o durumda iktidarı almaları beklenemez. Sınıf savaşı bizde uzun iç savaş olarak sürüyor. Yaptıkları eylemlerle kitleler bugün de iktidara gelemedi, fakat Denizlerin savaştığı günden beri, burjuvazi de tamamen serbest değildir; gerçek anlamda iktidar değildir. İşçi sınıfının, halk kitlelerinin savaştığı bir yerde burjuvalar egemen değildir. Denizler verdikleri o etkileyici devrimci mücadeleyle iktidara gelmenin koşullarını hazırladılar; devrimin temel taşlarını döşediler.

Egemen sınıfın çok iyi örgütlendiği bir yerde, sömürücülerin iktidarına son verecek bir devrim, uzun bir mücadelenin sonucu olacaktır. Toplumun devrimci dönüşüm süreci, bir dizi savaşım ve ayaklanmayı gerektirir. Bu nedenle, böyle bir yerde, tekeli egemenliğe ve emperyalizme karşı savaşımın hemen sonuca ulaşması beklenemez. Fakat her büyük toplumsal eylem, her büyük çatışma ve her ayaklanma, hedefe varmak için atılmış birer temel taşıdır.

Eğer kitlelerin devrimci gücü harekete geçirilemezse, her devrimci hedef kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Devrimci bir teori, devrimci bir program ancak kitlelerin eyleminde somutlanır. Sermayele emekçiler arasındaki son tayin edici çarpışmaların sonucu, kitlelerin devrimci enerjisinin ve devrimci gücünün harekete geçirilmesine bağlıdır.

Deniz GEZMİŞ ve bu dönem mücadele eden bütün devrimcilerin yaptıkları eylemlerin amacı kitlelerin devrimci enerjisini ve devrimci gücünü harekete geçirmektir. Bu dönemde ve sonraki dönemlerde gerçekleşen eylemler sırasında açıkça görüldü ki, gerçekte kitlelerde büyük bir güç birikimi oluşmuştur. Oportünist, reformist bir anlayış ve çalışmayla bu güç birikimi açığa çıkamaz. Oluşmuş olan güç birikiminin açığa çıkması için devrimci nitelikte eylemler gerekiyor.

Devrimci Bir Örgütün Öncülüğünde

Devrimci bir örgüte dayanmadan emekçi sınıfın ve ezilen bir halkın kurtulamayacağı düşüncesi uluslararası işçi hareketinin ve ezilen halkların mücadele deneyimleri tarafından her kez doğrulanmıştır. Öte yandan kendiliğinden kitle hareketlerinin, ayaklanmaların sonunda yenilgiyle karşılaştıkları da uluslararası işçi sınıfı hareketi tarafından kanıtlanmıştır. Kendiliğinden bir ayaklanma

uzun süre varlığını ve etkinliğini koruyamaz. Yalnızca devrimci bir örgüte dayanan ve onun önderliğinde harekete geçen kitleler zafere ulaşırlar. Ya da yenilseler de, yeniden başlar ve sonunda başarıya ulaşırlar. Kendiliğinden gelme kitle eylemleri sonuç vermediği için kitleler kendi deneylerine dayanarak devrimci bir örgüte yönelmişlerdir.

Türkiye ve Kürdistan'da 70'lerle birlikte illegal temelde örgütlenen devrimci bir örgütün ortaya çıkması hem halk kitlelerinin kendi deneyiminin ve politik koşulların, hem de komünist hareketinin zengin deneyimlerinin bir ürünü olmuştur. Küba devrimi etkileyici bir örnekti. Che'nin Bolivya'daki devrimci mücadelesi Devrimci Küba örneğini güçlendirmiştir. Che'nin savaşarak yiğitçe ölümü bizde derin ve devrimcileştirici bir etki yaratmıştır. Diğer yandan Vietnam halkının devrimci savaşının sürmesi başka bir etkileyici örnekti ve Küba Devriminin varlığıyla birlikte, dünya halklarını isyana ve devrime çağırıyordu.

Her iki örnek ve başka deneyimler, kitlelere, anti-kapitalist, anti-emperyalist mücadelelerinde devrimci bir örgütün, komünist bir partinin tayin edici önemini göstermiştir. Denizler, Sinanlar devrimci bir örgüt olarak THKO'yu kurarlarken enternasyonal alandaki bu deneyimlerin bilincindeydiler ve buradan belli sonuçlar çıkarmışlardı.

Türkiye ve Kürdistan'da, sınıf mücadelesinin her alanında kitle mücadelesinin iyi örnekleri ortaya çıkmıştır. İşçi sınıfı, köylüler, öğretmenler, öğrenciler hepsi kendi alanlarında, tekellerin egemenliğine, gericiliğe ve emperyalizme karşı eyleme geçmiştir. Eylemlerde belirgin bir yükseliş de görülmeye başlamıştı. Kitle eylemleri sendikalara, gençlik örgütlerine dayanıyordu. Buna rağmen hareketin genel karakteri kendiliğinden gelmedir. Kendiliğinden gelme eylemlerle daha fazla ileri gidilemez, devrim zafere ulaşamazdı. Kendiliğinden gelme kitle eylemleri, örgütlü mücadelenin yanında her zaman görülebilir ve görülecektir, fakat sonuca, tayin edici noktaya örgütlü, disiplinli bir mücadeleyle varılır. Türkiye ve Kürdistan'da 60'ların ortalarına doğru başlayan işçi sınıfının, öğrenci gençliğin ve diğer emekçi kitlelerin kendiliğinden gelme eylemleri gitgide gelişerek, en yüksek noktasına 15-16 Haziran işçi ayaklanmasıyla ulaştı. Devrimci bir örgütün önemi, burjuvazi ve devlet güçleriyle şiddetli çatışmaya tutuşan kitlelerin eylemlerinde, bütün çarpıcılığıyla kendini hissettiriyordu.

THKO, Deniz GEZMİŞ, SİNAN CEMGİL, HÜSEYİN İNAN ve YUSUF ASLAN'ın da aralarında bulunduğu, hareketin öne çıkardığı devrimci öncüler tarafından kuruldu. THKO'yu kuranlar, eyleme geçen onbinlerce öğrenci, işçi ve emekçiye göre gerçek anlamda bir avuç insandı. Eyleme geçebilen büyük kitlelerin varlığına rağmen, devrimci bir örgütün, az sayıdaki insan tarafından kurulması profesyonel devrimci bir örgütün ancak dar bir çekirdek tarafından kurulması zorunluluğundan ileri gelir. İlegal temelde kurulan böyle bir örgütün sınırlı bir kadro ile başlaması aynı zamanda politik koşulların gereğidir. İlegal devrimciler örgütü bir sendika, bir dernek gibi "geniş" bir örgüt olamaz.

Dünya işçi sınıfı hareketinin deneyimleri göstermiştir ki, devrimci mücadele önce bir avuç devrimcinin iradesiyle sınırlıdır, fakat mücadeleyle geçen belirli bir süreçten sonra, kitleler geniş yığınlar halinde mücadeleye katılırlar ve devrim geniş halk kitlelerinin iradesi haline gelir. Bu gelişme devrimlerin evrensel gelişme yasasıdır.

Denizler de devrimlerin bu evrensel gelişme yasasına göre hareket ettiler. Örgütlü devrimci hareket ideolojik, örgüt ve mücadele anlayışı olarak anlaşmış az sayıdaki insanla başlar, ama süreç içinde, verilen devrimci mücadele sayesinde, milyonlar gelir, harekette yerini alır. Bu da o güne kadar ki bütün toplumsal devrimler tarafından doğrulanmış tarihsel bir gerçektir.

THKO, Türkiye ve Kürdistan emekçi halklarının mücadelesine askeri ve politik olarak önderlik etmek için oluşturuldu. Kitlelerin örgütsüz mücadelesine bir son verip, örgütlü politik bir mücadele başlatmaktır amacı. Örgütlü bir güç olmaktır. Türkiye gibi kitlelerin devletin ağır baskıları altında tutulduğu, emekçilerin örgütlenme, basın, toplantı vs. Haklarına sahip olmadığı; en küçük bir kitle eyleminin bile şiddetli gerici burjuva saldırılara uğradığı, militarizmin son derece güçlü bir yapıya sahip olduğu bir yerde yalnızca örgütlü bir güç olmak yetmez, aynı zamanda bir güç örgütü olmak zorunludurDeniz GEZMİŞ'in ve yoldaşlarının amacı böyle bir devrimci örgüt kurmaktır. THKO bu düşünceyle kuruldu.

Denizler neden bir parti biçiminde değil de, devrimci bir örgüt, THKO biçiminde örgütlendiler diye soran darkafallılara söyleyeceğimiz şudur: Sorunun devrimci özünü kavramayanlar, daima biçimsel sorunlarla uğraşırlar. Denizler, Sinanlar bir parti biçiminde örgütlenmediler ama gerçek devrimci Marksist bir partinin oluşa-

çağı devrimci değerler, devrimci birikim, devrimci bir anlayış yarattılar. THKO'nun ömrü ağır faşist devlet saldırısı, baskıları ve katliamları nedeniyle çok uzun sürmedi, ancak o kısa sürede verilen devrimci savaş ortamı, gerçek bir komünist partinin dinamiklerini hazırladı. THKO küçük-burjuva unsurlardan arındırıldıktan sonra kurulan THKO-MB komünist bir örgüt olarak kuruldu. Komünist örgüt döneminde ise gerçek devrimci Marksist partinin koşulları yaratıldı ve Parti böyle bir süreç sonucu kuruldu. İşte bu süreç Leninist Parti'ye varmıştır.

Bir komünist parti, yalnızca bir isim değil de, gerçek bir devrimci örgütse; bu örgütün devrimci bir anlayışa, devrimci mücadelede, proletaryanın devrimci sınıf savaşına dayanması gerekiyor. Gerçek bir komünist parti, devrim partisidir. Oysaki, biz adı dışında gerçek bir devrimci örgütle, gerçek bir komünist partiyle hiçbir ilgisi olmayan çok sayıda "komünist" partinin ortaya çıktığını ve sonra silinip gittiğini biliyoruz. Bir komünist parti devrimci ise kitleleri etkiler, onları yönlendirir ve devrime önderlik eder.

THKO-MB komünist partinin işleyişine sahip komünist bir örgüt olarak kurulduysa ve daha sonra devrimci nitelikte bir komünist partiye dönüştüyse ve ileri komünist nitelikte bir partiye, bir devrimci savaş partisi olan Leninist Parti'ye ulaşıldıysa, bu, temelleri Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları tarafından atılan o süreç sayesinde oldu. Onların devrimci mücadele anlayışı ve yarattıkları devrimci değerler, gerçek bir komünist partide, Leninist Parti'de ifadesini buldu.

Reformist – Parlamentarist Anlayışla Mücadele

Denizler bir yandan işbirlikçi tekeli sermayeye ve emperyalizme karşı mücadele verirken, diğer yandan kitlelerin devrimci mücadelesine karşı çıkan, TİP'in reformist-parlamentarist çizgisine karşı mücadele vermek zorunda kaldılar. TİP emekçi halk kitlelerinin bilinçsiz, eğitimsiz ve örgütsüz olduğunu ileri sürerek, bundan, önce kitleleri eğitip, bilinçlendirelim, ondan sonra iktidara geliriz sonucunu çıkarıyordu. TİP'in bu reformist anlayışı yalnızca kendine özgü değildir; dünyadaki bütün reformist-opörtünist hareketler de aynı şeyi söylerler. Oysaki, burjuva egemenlik altında kitlelerin çoğunluğunu eğitimden geçirmenin ve onları bilinçlendirmenin olanakları yoktur. Kapitalizm koşullarında kitlelerin eğitimi hep sınırlı ve yetersiz olacaktır. Bir kültür devriminin

olabilmesi için öncelikle politik iktidarın emekçi kitlelerin eline geçmesi gerekiyor. İktidar ise ancak devrimci mücadele yoluyla ele geçirilir.

Reformistler, oportünistler her zaman kitlelerin en geri bilincinden hareket ederler. Oysaki bir tarihsel dönemin ve gelişmelerin neye gebe olduğunu anlamak için, sözkonusu dönemi en ileri biçimde ifade eden harekete ve düşünceye bakmak gerekiyor. TİP'in geri bakış açısından yola çıkanlar 68 hareketini ve 71 devrimci çıkışını yaratan gerçek koşulları hiçbir zaman anlayamazlar. Bunun için devrimci bir bakış açısına sahip olmak gerekiyor. TİP ise devrimci bir bakış açısından ve devrimci bir konumdan uzaktır. O her ne kadar "sosyalist devrim" teorisini savunsa da hiçbir zaman devrimci olmamıştır. Tersine devrimci harekete karşı tavır almıştır. Devrimci mücadeleye karşı çıkması ise onun bitmesini getirmiştir.

TİP'in sosyalizme, parlamenter yolla barışçıl geçiş stratejisi, Türkiye ve Kürdistan'ın sınıf mücadelesi gerçeğine ve politik koşulların bilimsel, nesnel ve somut bir teorik çözümlenmesine dayanmıyor. "Barışçıl geçiş" stratejisi küçük-burjuva hareketin uzlaşmacı anlayışının, kendi öznelliğinin bir ürünüdür. Burjuva devlet egemenlik sistemi tekellerin her planda gericilik eğilimine göre şekilleniyor. Uzlaşmaz sınıf çelişkilerinin keskinleşmesi ve emeksermaye arasındaki sınıf savaşımının şiddetlenmesine bağlı olarak, devlet makinesi sürekli olarak güçlendirilmiş ve yetkinleştirilmiştir. Bu nesnel ve somut durum, burjuva egemenliğin yalnızca devrimci tarzda devrilebileceğini gösteriyor. Emekçi kitleler iktidara "barışçı yol"la değil, ancak zora dayalı devrimle gelebilir. İktidar devrimci zor ve devrimci zorun asıl ögesi olan silahlı mücadele olmaksızın ele geçirilemez. Ele geçirme, zoru gerektiriyor.

Her gerçek halk devriminin ilk koşulu, askeri bürokratik devlet aygıtını yıkmak, onu paramparça etmektir. Devlet makinesinin yıkılması, paramparça edilmesi, işçi sınıfı ve halk kitlelerinin devrimci zorunu gerektirir. Kapitalizmden komünizme geçiş devrimci bir dönem yaşanmadan, burjuvazi üzerinde devrimci zor uygulanmadan gerçekleşemez. Burada politik biçim, proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey değildir. Her yeni toplumun eski toplumdan doğuşu zoru gerektirir. Zor, yeni bir topluma gebe her eski toplumun ebesidir. Kapitalizmin çelişmeli evrimi en sonunda, politik bir devrim noktasına gelip dayanır. Proletaryanın

ve emekçi kitlelerin devrimci zoru tarihin akışı yönünde hareket eder; tarihi süreci hızlandırır.

Denizler, zorun sınıf mücadelesindeki, tarihteki rolünün bilinciyle hareket ettiler. Devrimci zor yöntemlerinin sınıf savaşının sonucunu belirlemedeki işlevini çok iyi bildikleri için, devrimci zora karşı çıkan ve burjuvaziyle uzlaşma çizgisi izleyen TİP ve TKP'nin reformist çizgisine karşı uzlaşmaz ve kesin bir mücadele verdiler.

68-71 dönemi her bakımdan devrimci fırtınalar dönemidir. Devrimci hareket bu dönemde verilen devrimci mücadele içinde biçimlendi. Mücadele çok yönlü yürütülmüştür; ideolojik, politik ve pratik olarak. Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları devrimci bir örgüt olan THKO'yu kurarlarken devrimci hareketin diğer bileşenleri olan THKP-C Mahir ÇAYAN'ın; TKP-ML ise İ. KAYPAKKAYA'nın önderliğinde kuruldu.

Denizlerin önderlik ettiği örgütlü devrimci mücadele Türkiye ve Kürdistan sınıf mücadelesinde yeni bir dönemi başlatmıştır. Yepyeni bir geleceği kuracak olan devrimci hareket bu dönemde şekillenmeye başlar. Hareket bugün, Marksist-Leninist yetkin proleter devrimci bir noktaya ulaşmıştır.

Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları silahlı mücadeleyi başlatmak için hazırlıklara başlar. Deniz GEZMİŞ bu mücadeleye daha geniş bir çevreyi katmak için o güne değin üniversitedeki kavgada ve sokak çatışmalarında kendisiyle birlikte davrananlarla konuşur ve onlara öneride bulunur. Bu çevre MDD içinde hareket edenlerdir. Tümünü Deniz GEZMİŞ'in görüşlerine karşı çıkar. Karşı çıkmalarının temel gerekçesi olarak da, varolan şartları gösterirler. Onlara göre şartlar, silahlı mücadele için uygun değildir. Buna örnek olarak da, emekçilerin geri durumunu gösterirler. Onlara göre işçiler, köylüler henüz kendi ekonomik çıkarları için mücadelenin ötesine geçmiş değildir. En geri emekçilerin durumunu esas almakla bu konuda oportünistlerden farklı düşünmediklerini ortaya koymuş oldular. Emekçi kitleleri iktidarı ele geçirmek için cesaretlendirmeyen, onları devrimci eylemler yoluyla buna hazırlamayanlar dünyanın birçok yerinde hep aynı bahaneyi ileri sürdüler. Oysaki, dünyadaki tüm devrimci deneyimler devrimci mücadeleye yönelmeden, devrimci yöntemleri devreye sokmadan kitlelerin iktidarı ele geçiremediğini göstermiştir. Devrimci anlayışa göre sorun koşullara boyun eğmek değil, onu değiştirmektir. Koşulları ileri sürerek varolan duruma boyun eğmede devrimci bir yön var mı? Burada devrimcilik, koşul-

ları devrimci mücadeleye dayanarak dönüştürmeyi gerektirir.

Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları eğer MDD hareketinin geri eğilimlerini ve engellerini aşmamış olsalardı tarihi devrimci çıkışı yapamazlardı. Denizler, Sinanlar kırdı silahlı mücadeleyi, gerilla savaşını başlatmak üzere yola çıktıklarında bile MDD hareketinin ileri gelenleri, onları bu mücadeleden vazgeçirmek için çaba harcamıştır. Ancak Deniz ve THKO'lular için durum çok nettir artık: MDD hareketiyle bir yere varılamaz; emekçi halkların kurtuluş hedefine ancak devrimci savaş yoluyla varılacaktır.

Devrimci hareket, ortaya çıktığı her yerde, öncelikle, reformist-oportünist hareketlerin engellemesi ve eleştirisiyle karşılaşmıştır. Bizde, Denizlerin mücadelesi somutunda yaşanan bu durum Latin Amerika'da da yaşandı. Devrimci nitelikleri olmayan ve sistemle kurdukları "iyi ilişkiler" ve uzlaşma sayesinde varlıklarını sürdüren çeşitli sosyalist/komünist partiler emekçi hareketin devrimcileşmesine karşı sürekli tavrı aldılar. Bu yüzden devrimci hareket, onlarla devamlı mücadele etmek durumunda kaldı.

Bu dönemde gelişen devrimci kitle hareketleri, gerilla hareketleri ve devrimci örgütler, uzlaşmacı, statükocu, reformist sol hareketlerin dışında ve onlara rağmen varlıklarını sürdürmüşlerdir. Devrimci mücadele ancak onların dışında gelişebilir ve etkin bir güç durumuna gelebilirdi. Reformist sosyalist ve komünist partiler, zaten buldukları yerlerde etkin bir güç konumunda değillerdi. Sahip oldukları uzlaşmacı anlayış ve burjuva güçlerin peşinden gitmeleri sonucu, burjuvazi karşısında bağımsız, aktif bir güç olamazlardı. Halk kitleleri ne zaman ki devrimci hareketler olarak örgütlendi ve devrimci mücadeleye yöneldi, o zaman, süreci etkileyen bir güç, devrimci bir güç oldular. Ancak ondan sonradır ki kapitalist düzeni altüst eden olaylar ortaya çıktı. Ancak, ondan sonradır ki, mücadele, devrimci mücadele niteliğini aldı.

Deniz GEZMİŞ Ve Proletarya Enternasyonalizmi

Deniz GEZMİŞ ve THKO'lular, proletarya enternasyonalizmini benimsedi ve buna uygun davrandılar. Denizlerin enternasyonalizm anlayışı devrimcidir. O güne dek, Türkiye emekçileri arasında egemen olan enternasyonalizm anlayışı TKP ve TİP'in temsil ettiği devrimci bir temele dayanmayan ve yalnızca "dayanışma" sözüyle sınırlı bir anlayıştı. TKP ve TİP'in de içinde yer aldığı uluslararası resmi komünist ve işçi partileri enternasyonalizm diye yaptıkları, birbirlerinin kuruluş günlerini kutlamak, birbirlerinin haberlerini

yayınlamak, eylemsel değeri olmayan ortak kararlar almak, kısacası bir şey yapıyormuş gibi görünmektir. Proletaryaya enternasyonalizmi, proletaryanın elinde dünyayı devrim yoluyla değiştirmenin bir aracı, bir silahı olduğu halde statükocu, konformist partiler, onu mevcut dünya koşullarının devam ettirilmesinin bir aracı haline getirdiler. Sonuçta, bu hareketler 90'lardan sonra bir bir dağılıp gittiler. Bu anlayışın çürümesi ve sonunda çökmesi kaçınılmazdı ve zorunluuydu.

Bütün dünyada proletaryaya enternasyonalizmini gerçekte temsil edenler ve devam ettirenler, onu devrimci temelde savunular oldu. Bir sınıfın dış politikası, onun iç politikasından ayrılmaz. Sınıflar için geçerli olan bu durum, siyasi hareketler içinde geçerlidir. Deniz GEZMİŞ ve yoldaşlarının içerde, tekelci egemenliğe ve gericiğe karşı yürüttükleri devrimci mücadele politikası, dünyaya bakışlarına da yansımıştır. Dünya proletaryası ve ezilen halkların mücadeleleri karşısındaki tavırları devrimci ve enternasyonalist temelde olmuştur. Dünya devrimci hareketlerinin proletaryaya enternasyonalizmi en somut anlatımını o sırada öne çıkartılan "iki üç daha fazla Vietnam" devrimci sloganında bulmuştur. Bu anlayış dünyayı devrim yoluyla, daha fazla Vietnam, daha fazla Küba, daha fazla yeni devrim mevzileriyle dönüştürmeyi hedefliyor. Proletaryaya ve halklar arasında gelişen enternasyonalizm anlayışı devrimci enternasyonalizm anlayışıdır.

Deniz GEZMİŞ ve yoldaşlarının enternasyonalizm anlayışı eylemsel temelde gelişmiştir. Deniz GEZMİŞ'in enternasyonal dayanışmada bulunmak için Filistin'e gitmesi ve Filistin halkının savaşının bir parçası haline gelmesi, devrimci enternasyonalizmin somut, eylemsel ifadesidir. Deniz'in açtığı bu yoldan daha sonra çok sayıda Türkiye ve Kürdistan'lı devrimci geçti ve Filistin halkının kavgasına katıldı, yaşamını ortaya koydu, yaralandı, esir düştü. Yine aynı dönem Amerikan 6. filosuna karşı İstanbul Dolmabahçe'de yapılan devrimci gösteri ile ABD askerlerinin denize dökülmesi, Ankara'da Amerikan elçisi Commer'in arabasının yakılması, Amerikan askerlerinin kaçırılması vb. bütün bu eylemler yalnızca Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki egemenliğine karşı değil ama ABD emperyalizminin dünya egemenliğine karşı da yapıldı. Bu eylemler Vietnam halkıyla dayanışmayı da içeriyordu.

Deniz GEZMİŞ'in, THKO'nun proletaryaya enternasyonalizmi an-

layışının somutlandığı bir sorun da, Kürt ulusunun mücadelesi karşısındaki politikasıdır. Denizler, ezen ve ezilen ulus ayrımını ve gerçeğini kabul etmiş ve bu topraklarda proletarya enternasyonalizmi anlayışını öncelikle bu gerçeğin ön kabulüne dayandırmışlardır. Kürt ve Türk halklarının ortak düşmana karşı, ortak mücadelesini bu anlayışın temeline dayandırmışlardır. Kürt ulusal sorununda Leninist anlayışın biçimlenmesi daha sonra 70'li yıllarda teorik bir temele oturtuldu. Ulusal sorunda Leninist bakış açısı en olgun noktasına bugün Leninist Parti'nin programında ve politikalarında ulaşmıştır. Bu anlayışın temeli ta Denizler tarafından atılmıştı.

Devrimci Kararlılık ve Karakter Sağlamlığı

Nasıl ki olaylar açıklanmadan Deniz GEZMİŞ'in devrimci kişiliği açıklanamazsa; Deniz GEZMİŞ'in devrimci kişiliği ve devrimci mücadelesi anlatılmadan, olayların gidişi tam olarak anlaşılabilir. Çünkü Deniz GEZMİŞ'in devrimci mücadelesi olayların şekillenmesinde ve gidişatında etkide bulunmuştur. Devrimci savaş olaylarının devrimci yönde ilerlemesinde kesin bir etkendir. Deniz GEZMİŞ ise devrimci savaşın ateşleyicisidir, onun taşıyıcısıdır, Prometheus'udur. O hep devrimci savaşın içindedir, kavganın merkezindedir.

Deniz GEZMİŞ o sınırsız devrimci enerjisiyle çevresini daima hareket halinde, eylem içinde tutmuştur. Devrimci enerjisiyle yalnızca yakın çevresini harekete geçirmekle kalmamış, dinamik devrimci eylemleri geniş halk kitlelerini de etkilemiş ve harekete geçirmiştir. Emekçi kitlelerin enerjisi harekete geçirilmeden toplumsal devrim hiçbir şekilde gerçekleşemez. Kitlelerin enerjisini tetikleyen, ona itiş veren ise devrimci öncünün büyük devrimci coşkusu ve ateşli devrimciliğidir. Deniz GEZMİŞ'in devrimci ateşliliği, proleter ateşliliğin somut ifadesidir. Kitleleri eylemden eyleme koşturan, eski toplumsal düzeni altüst eden bu proleter ateşliliktir, devrimci ateşliliktir.

Deniz GEZMİŞ'in çok iyi bilinen bir özelliği de, devrimci romantizmidir. Devrimci romantizmi, politikada ve kavgadaki gerçekliğiyle bütünleşmiştir. Onunla birlikte mücadele edenler, Deniz GEZMİŞ'in kavganın en sert ve en yoğun olduğu dönemler de bile, devrimci romantikliği bırakmadığını kabul ederler. Onun kavganın orta yerinde Rodrigo'nun ezgisini nasıl söylediğini kendisini tanıyan herkes ifade eder. Tutsak düştüğünde, idam kararı verildiğinde de

o sınırsız coşkusunu ve sevincini hep korudu. O bir kavga insanı, bir sevinç işçisidir. Deniz GEZMİŞ'in devrimci romantizmi proletaryanın sonal kurtuluşuna, insanlığın kurtuluşuna, sınıfsız ve sömürsüz bir geleceğe bağlanır. O'nun devrimci romantizmi, komünist hümanizmaya bağlanır. Deniz GEZMİŞ'in romantik, hümanist kişiliği ve düşünceleri devrimci kavga üzerinde coşkulu bir etki yaratır.

Tarihi irdelerken, onu etkin, aktif yönüyle görmeliyiz. Marksist tarih anlayışı, diyalektik ve tarihsel materyalizm, tarihi etkin yönü içinde, bir değişim ve dönüşüm halinde ele alır. Denizlerin verdiği devrimci mücadele, aktif kavga, tarihin etkin yönüdür. Yapılan eylemlerin niteliği devrimci, amacı dünyayı değiştirmektir. Aktif devrimci bir mücadele olmadan, işçi sınıfının devrimci konumuna bağlanarak daha ileri gidilmeden, dünyanın devrimci dönüşümü, yani sınıfların ortadan kaldırılması sadece bir laftan öteye gitmez. Denizlerin giriştiği devrimci eylemlerin proletaryanın kurtuluşunu hızlandırmak için ne denli önemli bir rol oynadığı bugün daha iyi görülebiliyor. Çevreyi değiştirecek, koşulları dönüştürecek olan halk kitleleridir. Burjuvaziyi asıl korkudan da kitlelerin devrimcileşmesidir. Denizlerin eylemleriyle yaptığı tam da kitleleri devrimciyeştirmektir.

Denizlerin verdiği kavga sıradan bir kavga değildir. Verdikleri kavga tarihsel devrimci bir kavgadır. Proletaryanın tarihsel devrimci görevi olan, kapitalizmi yıkmak, proletarya diktatörlüğünü kurmak ve sosyalizme geçmek hedefini gerçekleştirmektir. O sırada hareket anti-emperyalist mücadele görevlerini öne çıkarsa da, devrimci hareketin nihai hedefi sınıfsız topluma varmaktır. Böylesi devrimci bir hedefe ulaşmak için proleter sınıfın devrimci kararlılığı, savaşıncılığı ve hareket sağlamlılığı gerekir.

Deniz GEZMİŞ ve yaşamını ortaya koyan tüm devrimcilerde bu kararlılık, devrimci savaşıncılık ve karakter sağlamlılığı vardı. DENİZ, YUSUF ve HÜSEYİN idam sehpasında da devrimci proleter kararlılığın ve proleter karakter sağlamlılığın iyi birer örneği olduklarını gösterdiler. Onlar eylemleriyle, söylediklerinin örneği oldular.

Deniz GEZMİŞ'in devrimci kişiliği, sağlam karakteri, coşkulu ve ateşli militanlığı, mücadeleyi sonuna dek götürme kararlılığı, sonraki devrimci kuşakların devrimci kavgası için bir temel oluşturmuştur. Bugüne dek devrimci hareket içinde söylenen "Deniz-

ler gibi” sözü, onların gelecek için nasıl bir örnek oluşturduklarını anlatıyor. Denizlerin verdiği mücadelenin devrimci anlamını yeni kuşakların bilinçlerinde ve tavırlarında her bakımdan görebiliriz. Onlar emekçi kitlelere gerçek kurtuluş hedefini ve bu hedefe nasıl varılacağını gösterdiler.

Yeni Toplumun Kurulması

Kahramanca Girişimleri Gerektirir

Yeni bir toplumsal düzene geçiş, kendiliğinden, barışçı, ılımlı, sancısız ve patlamasız olmayacaktır. Burjuva toplum, kahramanlara özgü bir toplum olmamasına rağmen, ortaya çıkması için yine de, şiddet, terör ve kahramanca girişimleri gerektirmiştir. Kapitalizmden komünizme geçiş, bir çağın tümünü kapsar. Bu süreç son derece sancılı ve şiddetli bir süreçtir. Komünist toplumu kuracak olan işçi sınıfı ve onun devrimci öncülerinin devrimci eylemleri olmadan, devrimci şiddete başvurmadan, bir dizi kahramanca girişimde bulunmadan, amaca ulaşamaz. Sınıfsız toplum hedefi gibi, önceki toplumları ortaya çıkaran harekete göre çok daha ileri gidebilen bir devrimi gerektiren çok köklü tarihsel bir hareket kitlelerin ve politik temsilcilerinin fedakarlığı olmadan, yiğitçe mücadelesi olmadan kahramanca hareketleri olmadan kurulamaz. Marksizm-Leninizm tarafından teorik olarak ortaya konan bu gerçek, 20. yüzyılın bütün toplumsal devrimleri ve kitlelerin sosyal pratiği tarafından da doğrulanmıştır.

Enternasyonalist savaşçı ve yiğit devrimci Ernesto Che Guevara 1967’de katledildiğinde, reformist, konformist ve statükocu komünist partiler, Che tipi savaşmanın sona erdiğini ve kahramanlar çağının bittiğini söylüyorlardı. Oysaki devrimler çağı sona ermemişti ve bu çağ her tarafta yeni kahramanca hareketleri zorunlu hale getiriyordu. Devrimler ve devrimci kahramanlıklar Latin Amerika’da, başka yerlerde, Türkiye ve Kürdistan’da büyük bir hız ve yoğunlukla sürüyor. Deniz GEZMİŞ ve 71 devrimci önderlerinin kahramanca eylemleri ve yaşamı, çağın bütün devrimciliğiyle sürdürüğünün en çarpıcı örneğidir. Devrimci mücadele bu topraklarda 40 yıldır, kitlelerin ve öncülerinin militan ve yiğitçe girişimleriyle sürüyor. Denizler yaşamları ve eylemleriyle bunun temellerini attılar.

Kapitalizmden komünizme geçişi hedefleyen toplumsal devrimlerin tarihi, bu geçişin ne denli şiddetli iç savaşları gerektirdiğini;

bu savaşlar sırasında emekçi insanlığın ne denli büyük özveri sergilediğini, yiğitçe eylemlerde bulunduğunu çarpıcı bir şekilde gösteriyor. Tarihin hiçbir döneminde böylesine derine gidebilen bir devinime tanık olunmamıştır. Deneyimler gösteriyor ki, emekçilerin kahramanca girişimleri çağın tümü boyunca sürecektir. Denizlerin giriştiği devrimci eylemler bu tarihsel boyutta ele alınmalıdır. Bu bakış açısıyla, onların yaptıkları eylemlerin anlamı daha iyi görülür.

Devrimci Halk Önderi

Deniz GEZMİŞ, sosyal reformistlerin, oportünistlerin ve burjuvazinin göstermeye çalıştığının aksine, yalnızca bir gençlik önderi değil, aynı zamanda bir halk önderidir. Hem gençliğin ve hem de halkların sorununa bütünlüklü olarak bakmıştır. Deniz GEZMİŞ'e bu bütünlüklü bakış açısını kazandıran kendi yaşam deneyimleri dışında esas olarak sahip olduğu devrimci dünya görüşüdür. O, sosyalizmi, marksizm-leninizmi benimsemiş biri olarak bulunduğu çevreye ve dünyaya bu bakış açısıyla bakar. Gençliğin sorunları halk kitlelerinin sorunlarından bağımsız değildir ve halk yığınlarının sorunları kapitalizmden ve emperyalizme bağımlı olmaktan kaynaklanmaktadır. Gençliğin sorunları halk kitlelerinin sorunlarını çözmekten, emekçilerin kurtuluşundan geçmektedir.

Deniz GEZMİŞ sosyalizm bakış açısıyla hareket ettiği içindir ki, halk kitlelerinin olduğu her alana gitti, kitlelerin yaptığı her eyleme katıldı ya da bizzat örgütledi. Bir yandan öğrencilerin eylemlerine katılıyor, en başında yürüyor, diğeri yandan işçilerin, köylülerin eylemlerine destek veriyordu. Bütün bunları yaparken aynı zamanda aktif olarak sokak çatışmalarına katılıyordu. Dönemin devrimci hareketinde öğrenciler etkin bir oynasalar da hareket genel devrimci bir hareket karakteri gösteriyor; Deniz GEZMİŞ ise genel devrimci hareketin bir önderi olarak öne çıkıyordu.

Deniz GEZMİŞ devrimci halk önderi konumuna eylemlerden geçerek geldi. Türkiye ve Kürdistan gibi iç çelişkilerin keskin olduğu, ağır burjuva diktatörlüğü altında devletin, faşist devlet biçimi kazandığı koşullarda, sermaye ve onun devletine karşı çatışmalardan geçmeden, savaşmadan hiç kimse halk önderi durumuna gelemmez. Denizlerin görüşleri ve yaptıkları pratiğin ve zamanın sınavından geçti. Söyledikleri ve yaptıkları ezilen ve sömürülen halk kitlelerini, içinde buldukları kölelikten kurtarmaya ilişkindi. Kitleler de, onların bu yöndeki girişimlerini benimsediler ve onları

kendi devrimci önderleri olarak gördüler.

Denizlerin, Yusuf'ların, İNAN'ların THKO'yu kurmalarının nedeni, halklara öncülük edecek, onların dayanacağı devrimci bir örgüt oluşturmaktır. Emekçi halk kitlelerine öncülük, devrimci bir örgüte dayanılarak yapılır. Denizlerin kurdukları THKO'nun amacı halk yığınlarını sermayenin ve emperyalizmin egemenliğinden kurtarmaktır. THKO devrimci bir örgüt olarak, devrimci kavga içinde doğmuş ve devrimci kavgayla devam etmiştir. Deniz GEZMİŞ'in devrimci halk önderi konumu, tüm bu devrimci mücadele dönemini kapsar.

Deniz GEZMİŞ ve THKO'nun bakışına göre, Marksizm-Leninizm bir dogma ve somutu gizleyen bir soyutlama değil, somutu açıklayan, canlı yaşamı kavrayan bir eylem kılavuzudur. Bu bakış açısıyla hareket ettikleri için sürekli gelişen bir eylem çizgisi izlediler. THKO devrimci eylemlerle tanındı ve devrimci eylemlerle ifade edilir oldu. Eylemler olmadan hareket kitleleri etkileyemez. Onlara öncülük edecek bir konuma gelemeyiz. Eylemler olmadan kitleler sermaye egemenliğini hiçbir şekilde deviremez.

Kitlelerin Devrimcileşmesi

Deniz GEZMİŞ'in adı ve mücadelesi geniş kitleler içinde her geçen gün biraz daha yaygınlaşıyor. İşçiler, öğrenciler, köylüler, ezilen halklar, aydınlar, kendini onunla daha fazla özdeşleştiriyor. Adı, resimleri, konusu ne zaman geçse halk kitleleri, büyük bir sevgiyle sözediyorlar ondan. Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları Türkiye ve Kürdistan halkları tarafından büyük bir sevgiyle bağrına basılıyor. Onların düşünceleri ve yaptıkları, kitlelerin içinde capcanlıdır. Şairin söylediği gibi kahramanlar, sende, bende, herkeste yaşarlar. Onlar halk kitlelerine güçlü bağlarla bağlanmışlardır.

Deniz GEZMİŞ'in adının, resimlerinin davasının ve mücadelesinin büyük bir coşkuyla karşılanması ve canlı olarak tutulması kitlelerin devrimcileştiğinin çok belirgin bir göstergesidir. Bu, halkların devrime yöneldiklerini gösteriyor. Kitleler devrime yöneldikleri dönemlerde, o güne değin yapılmış bütün devrimlerden yararlanır, dersler, sonuçlar çıkarırlar. Aynı zamanda, devrimci önderlerin yaşamları ve mücadeleleri de didik didik edilir. Türkiye ve Kürdistan halklarının Deniz GEZMİŞ'in yaşamıyla ve eylemleriyle bu denli ilgilenmesi devrime yürüyen kitlelerin, devrimci önderlerin yaşamını ve mücadelesini kendilerine örnek almalarından ileri geliyor. Kitleler açısından iyi bir örneğin, devrimci bir örneğin et-

kileyiciliği son derece açıktır.

Kitlelerin Denizleri içlerinde ve mücadelelerinde yaşatmaları, ezilen ve sömürülen kitlelerin devrimci olana ilgi duyduğunu, devrimci olandan etkilendiğini ortaya koyuyor. Reformist ve uzlaşmacı bir anlayış ise yığınlar üzerinde kalıcı hiçbir etki yaratmaz. Deniz GEZMİŞ gibi devrimci bir önderin, devrimci şiddet kullanmış bir devrimci militanın halklar tarafından böylesine güçlü bir şekilde savunulması, kitlelerin devrimci zorun (şiddetin) tarihteki rolünü kabul ettiklerini, bilince çıkardıklarını gösteriyor. Halk kitleleri deneyimlerinden çok iyi biliyorlar ki, emekçilerin kurtuluşuna giden yol zor ile açılır. Denizlerin bir grup insan olarak başvurdukları devrimci zor yöntemleri bugün halkların kitlesel olarak kullandıkları yöntemler haline geldi. Devrimci zor araçları devrimin zafere ulaşmasının temel araçlarıdır.

Deniz GEZMİŞ emekçi halk kitleleri üzerinde çok güçlü bir etki yarattığı içindir ki, sosyal-reformistler, oportünistler, burjuva uşakları, O'nun adını kullanmaya kalkıyorlar. Deniz GEZMİŞ'in adını kullanmaya çalışırken, O'nu devrimci mücadelesinden, sermayeye, faşizme, emperyalizme, gericiliğe ve şovenizme karşı tavrından ve düşüncelerinden koparmaya çalışıyorlar. Onları, kurdukları THKO'dan yalıtmayı, faşist devlete karşı verdikleri devrimci savaştan ayrı göstermeyi amaçlıyorlar. Kitleler bu sahtekarların, Denizlerin adlarını sömürmek için onlardan söz ettiklerini çok iyi biliyorlar. Bu nedenle, bu sahtekarların gerçek amaç ve niteliklerini açığa vuruyorlar. Halk kitleleri Deniz GEZMİŞ'i içtenlikle bağır-larına basıyorlar. Ve aynı içtenlikle davranan, Denizlerin devrimci mücadelesini sürdüren yoldaşlarına destek veriyorlar.

Altmışlı yılların sonlarına doğru, proletaryanın sınıf savaşımından ve ezilen-sömürülen kitlelerin yoksulluğundan ve öfkeden kaynaklanan, öğrenci gençliğin ateşlediği büyük bir devrim başladı. Bu her yönden yeni bir süreci başlattı. Bu süreç kitlelerin, kendi tarihlerini kendilerinin bilinçlice yapmak için kavgaya atıldıkları bir süreçtir. Bu dönem, devrimci mücadele tarzının öne çıktığı bir dönem olmuştur. İşçi sınıfının ve sosyalist hareketin o güne dek gelen tarihi göstermiştir ki, kitleler devrimcileşmeden, devrime yönelmeden ve devrime başvurmadan kendi tarihlerini yapamazlar. Altüst edici doğrudan eylemler olmadan bu düzen yıkılamaz. Denizlerin başlattıkları devrimci mücadele tarzı, geniş kitlelerin mücadele tarzı haline geldi.

Türkiye ve Kürdistan topraklarında büyük bir devrim patlak verdi.

Deniz GEZMİŞ, bu **DEVİRİMİN ÖNSÖZÜ'**dür.

71 Devrimci Mücadelesinin 70'lerdeki Etkisi

Denizlerin devrimci mücadelesi tüm yoğunluğuna rağmen kendi dönemlerinde yeterince kavranamamıştır. O sırada verilen mücadelenin tarihsel önemi daha az anlaşıldı. 71 devrimci mücadelesi asıl etkisini daha sonraki yıllarda, 70'li yıllarda, süreç içinde gösterdi. Yürütülmüş olan o tarihsel mücadelenin devrimin koşullarını hazırlamadaki rolü ve önemi o günden sonra daha iyi anlaşılmıştır.

Bunun anlaşılır nedenleri var. 70'li yıllar tekelci sermayenin egemenliğinin halk kitlelerinde yarattığı büyük yıkım toplumsal yaşamın her alanında kendini derin olarak hissettirdi. Artı-değer sömürsü belirgin olarak arttı, halk kitlelerinin mülksüzleştirilmesi hızlandırıldı; kısacası yığınların ekonomik ve politik yaşam koşulları iyice kötüleşti. Bunun sonucu çalışmayan, asalak zenginlerle çalışan yoksullar arasındaki çelişkiler daha keskinleşti ve şiddetlendi. Koşullar çetin, çelişkiler keskin, sınıflar savaşı sert, şiddetli oldu.

1971 askeri faşist diktatörlüğüyle birlikte devletin faşist bir karakter kazanması sonucu emekçi kitleler üzerindeki sermaye saldırıları artırılarak en iğrenç düzeylere çıkarıldı. Faşizmin egemenliği ve artan faşist devlet terörü, idamlar, katliamlar, işkenceler, ağır zindan koşulları, soruşturmalar vs ile kitlelerin kötü olan yaşam koşulları daha da ağırlaştırıldı. Bu da emekçi insanların, aydınların, öğrencilerin, köylülerin öfkesini artırdı. İşte tüm bu gelişmelerin keskin çizgileriyle 70'li yıllarda ortaya çıkması, Denizlerin tekelci kapitalizme, faşizme ve emperyalizme karşı verdikleri savaşın öneminin daha iyi kavranılmasını getirdi. Hiç kuşkusuz bunda, sosyalist hareketin marksizm-leninizm bilgisinin ve kavrayışının derinleşmesi, kendi yaşadığı deneyimler ve dünya devrim deneyimlerini daha kavrayışlı özümsemesinin kesin bir etkisi var.

70'li yılların ortalarına doğru işçi sınıfı hareketi ve devrimci hareket büyük bir atak yaptı. İşçi sınıfının, öğrencilerin, yoksul köylülerin, küçük köylülüğün, aydınların, kadınların ve Kürt halkının tekellere ve faşist devlete karşı verdiği mücadele kısa sürede ve hızla yükseliş durumuna geçti. Devrimci hareket bu devrimci koşullarda, devrimci hedefleri, devrim stratejisini, devrimci müca-

dele yöntemlerini ve örgütlenmenin niteliğini geniş bir biçimde tartışmaya başladı. Bu tartışmaların temel bir konusu ise 71 devrimci mücadelesi olmuştur. Bu tartışmalar devrimci proleter hareketin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır.

70'lerdeki devrimci hareket, 71 devrimci hareketinin verdiği mücadele, kahramanca girişimler, coşkulu ve ateşli devrimci eylemleri, özcesi o dönemin devrimci değerlerine dayanarak gelişme gösterdi. Önceki dönemin devrimci mücadelesi, sonraki dönemin hareketine kesin olarak bir itiş verdi. Denizlerin mücadelesinin etkileri 70'li yıllarla sınırlı değildir, bu etki günümüze değin devam etmiştir.

12 Eylül 1980 askeri faşist diktatörlük koşullarında zindanlarda, dışarıda, işçi sınıfı içinde ortaya konan devrimci tavır, kesintisiz komünist çalışmalar ve mücadele Denizlerin örneğinin izlerini taşır. Burjuva uzlaşmacı TKP, TİP, TSİP 12 Eylül döneminde etkin bir varlık gösteremezken, en ağır koşullarda, faşist devlet terörünün orta yerinde savaşımlar Denizlerin mücadelesinden gelen gerçek devrimci güçler yani proleter komünist güçlerdi.

70'li yıllarda büyük bir atılım yapan bir hareket de Kürt ulusal hareketidir. Kürt özgürlük hareketi asıl gelişmesini gerilla savaşıyla yaptı. Bu hareketin önderleri gerilla mücadelesine karar verirken aldıkları örnek Sinanların Nurhak dağlarına çıkması ve ilk gerilla mücadelesini başlatmasıdır. Denizlerin mücadelesi Kürt halkı için bir örnek ve çıkış olmuştur.

THKO'dan doğan ve bir komünist örgüt olarak kurulan THKO-MB'nin ilk çıkış alanının Kürdistan olması Denizlerin, Sinanların çalıştığı ve gerilla mücadelesi alanı olarak seçtiği alanlarda olması rastlantı değildir. Denizlerin Kürdistan'a dayanması bilinçli bir anlayışın ürünüdür. Denizlerin ve THKO'nun daha sonra ortaya çıkan komünist hareket ile diğer devrimci hareketlerin gelişimi üzerindeki etkileri çok açıktır.

70'li yıllarda, "kapitalizmin düzeltilmesi" hayali peşinde koşan reformist sol hareketler, Denizlerin devrimci etkisinin geniş kitleler içinde yayılmasını engellemek için tam bir gerici kampanya yürüttüler. Çünkü devrimci mücadele çizgisi önlerindeki en büyük engeldi. Kitleleri burjuva güçlerle uzlaşmaya çekmek için, uzlaşmaz devrimci anlayışa karşı tavır geliştirdiler. Böylece proletaryanın uzlaşmaz devrimci anlayışı ile küçük burjuvazinin uzlaşmacı anlayışı birbirini dışlayan anlayışlar olarak emekçi hareketinde hep

karşı karşıya geldi. Bütün çabalarına karşın, reformist hareketlerin kitlelerin devrimcileşmesini önleme politikaları sonuç vermedi. Her geçen gün daha geniş bir kitle devrimci mücadeleye yöneldi.

Geleceğe Taşınan Devrimci Değerler

Marksist-leninistler proletaryanın enternasyonal sınıf savaşımının deneyimlerine geçmişte kalmış bir şey olarak bakmazlar. Daha önceki sınıf savaşımından, proletaryanın gelecekteki savaşımı için dersler, sonuçlar çıkarırlar. Proletaryanın daha önceki ayaklanmalarına, çatışmalarına ve toplumsal devrimlerine bu anlayışla yaklaşırlar. Küçük burjuva uzlaşmacı sol çevreler Denizlerin mücadelesini, 68-71 devrimci mücadelesini geçmişte kalmış, sınıf mücadelesinin geleceğine taşınacak hiçbir yönü yokmuş gibi ele alıyolar. Devrimci mücadeleyi, sınıf savaşımının deneyimlerini ele alan bu bakış açısında devrimci olan hiçbir şey yoktur. Devrimci marksist anlayışa sahip olan proleter komünistler ise, Denizlerin devrimci savaş içinde yarattıkları değerleri sınıf mücadelesinin geleceğine taşırlar.

Proletarya iktidara gelmeden önce devrimci bir mücadele sürecinden geçer. Bu süreç içinde, iktidar savaşımında dayanacağı devrimci bir öz yaratır. Proleter sınıf, devrimci bir öz yaratmadan, devrimci değerler yaratmadan iktidarı kendi eline alamaz. Denizler, o çok kısa süre içinde çok yoğun devrimci savaşta proletaryanın gelecekteki sınıf savaşımında kullanacağı, iktidar kavgasında dayanak yapacağı devrimci değerler yarattı.

Denizlerin yarattıkları devrimci öz ve değerler yazımızın bu raya kadar olan kısmında temel noktalarıyla anlatılmıştır. Bu devrimci değerler şu şekilde özetlenebilir: **1)** illegalitenin temel alınması; **2)** devrimci zora (şiddete) dayalı mücadele; **3)** uzlaşmaz mücadele.

Bunları açıklayalım:

1) İlegalitenin temel alınması: Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları THKO'yu illegal temelde kurdular. Onlar, mevcut koşullarda devrimci bir örgütün ancak illegal temelde kurulabileceğini ve devlet egemenlik sistemine yönelik silahlı mücadelenin, tekellere ve emperyalizme karşı doğrudan mücadelenin illegal temelde yürütülebileceğini çok iyi biliyorlardı. Verili durum tam kırk yıl boyunca temelde değişmedi. Komünistler ve diğer devrimci güçler, müca-

deleyi yıllarca bu temelde sürdürdü. İlegal temelde verilen mücadelede gelişimine bakıldığında Denizlerin bu konuda ne denli ileri görüşlü olduğu açıkça görülür.

Türkiye ve Kürdistan'da sınıflar savaşımının gelişimi ve sınıfların karşılıklı güç ilişkisinin değişimi sonucu zaman zaman yararlanılacak legal olanaklar da ortaya çıkmıştır. Leninist Parti bu olanaklardan sonuna dek yararlanmıştır ve yararlanmasını bilecektir. Bütün legal olanaklara ve hatta belli dönemler bu olanakların genişlemesine rağmen, verili koşullar esas olarak değişmediğinden, komünist proletarya illegaliteyi temel alacaktır. Komünist proletaryanın legal araçları devrimci amaçlarla kullanmasını, bütün bu araçların illegaliteye bağlı olmasını, illegalitenin önceliği ve üstünlüğü anlayışıyla ele alıyor. Mücadele biçimlerinin durumu gibi, proletaryanın politik örgütlenmesi de nesnel koşulların durumuna, sınıfların karşılıklı ilişkisinin durumuna, kısacası verili duruma göre değişir.

İlegal temelde örgütlenme proletarya için, yalnızca bir örgütlenme tekniği değildir; asıl olarak devrime hazırlanma sorunudur, devrimci bir zihniyet sorunudur. Proletarya en demokratik ülkelerde bile, devrime ancak illegal temellerde hazırlanabilir. Çünkü burjuvazi hiçbir zaman, emekçi kitlelerin, kendi gözü önünde açıktan, iktidarı ele geçirmelerine izin vermez. Proleter kitleler, ancak illegal temellerde örgütlenmiş bir devrimci komünist partinin öncülüğünde, burjuvazinin egemenliğini devirebilir. Devrimci proleter sınıf için illegal temellerde mücadele etmek, devrime (iktidara) hazırlanmanın zorunlu bir yoludur.

2) Devrimci zora (şiddete) dayalı mücadele: Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları THKO'yu kurarak devrimci savaşı başlatırken ve THKO'yu bir güç örgütü olarak örgütlerken zorun tarihteki rolünün bilincindediler. Toplumsal devrimlerin deneyimleri, bunu, onlara yeterince öğretmiştir. Devrimci zor yöntemleri sınıf savaşımının sonucunu belirleyici bir öneme sahiptir. İşçi sınıfı için devrimci yöntemlerin bu yaşamsal önemi pratikte karşısına çıkmıştır. Emekçi kitleler zora, güce başvurmadan hiçbir yaşamsal sorunu çözemezler. Devrimci şiddet tarihin akışı yönünde hareket eder. Bu nedenle devrimci şiddet, devrimci savaş tarihi hızlandırıcı bir rol oynar. Emekçi sınıf zor yoluyla tarihi hızlandırır ve kurtuluş hedefine daha çabuk varır.

THKO'nun ve bütünlüklü olarak da 71 devrimci hareketinin toplumu sarsan, emekçi kitleler üzerinde iz bırakan yönü asıl olarak bu hareketin devrimci şiddete başvurmasıdır. Ancak faşizme ve sermayeye karşı kullanılan devrimci şiddet emekçi kitleleri bu denli kısa sürede uyandırabilir, bilinçlendirebilir ve harekete geçirebilirdi. Kitlelerin Deniz GEZMİŞ'e büyük bir sempati duyması, onun devrimci bir savaşa önderlik etmesi ve doğrudan bu savaşın içinde yer almasından kaynaklanıyor. Deniz GEZMİŞ devrimci mücadele yöntemlerinden ayrı düşünülebilir mi?

Sınıf mücadelesinin kırk yıldır iç savaş ya da iç savaşa yakın bir çizgide sürdüğü Türkiye ve Kürdistan gibi bir yerde, devrimci zorun kullanılması tartışma konusu olamaz. Yıllardır uygulanan burjuvazinin gerici zoruna karşı, işçi sınıfı ve emekçi kitleler, devrimci zor ile yanıt veriyorlar. Burjuva iç savaşa karşı proleter iç savaş. Sınıflar savaşı en otoriter araçlar kullanılarak yürüyor. Devrim, toplumun bir kesiminin, zor araçlarına, en otoriter yöntemlerine dayanarak, kendi iradesini, toplumun diğer kesimine kabul ettirmesidir. Bizde sınıf savaşımı uzun iç savaş biçimini almıştır. Ve devrim iç savaş biçimini almıştır. İç savaş kazanmak, devrimi gerçekleştirmektir.

3) Uzlaşmaz mücadele: Proletarya uzlaşmaz devrimci mücadeleyle karşıtını, yani kapitalist sınıfı ortadan kaldırır ve karşıtını ortadan kaldırarak kendini de ortadan kaldırır. Bu nedenle marksist-leninistler proletaryanın uzlaşmaz devrimci mücadelesine her zaman büyük önem verirler. Uzlaşmaz devrimci mücadele proletaryanın, geniş halk kitlelerinin zafere ulaşması sorunudur. Bugüne kadar zafere ulaşan bütün toplumsal devrimler emekçi kitlelerin uzlaşmaz devrimci mücadele çizgisine dayanmışlardır.

Deniz GEZMİŞ ve yoldaşları kurulu burjuva düzene ve bu düzenin egemenlerine karşı uzlaşmaz devrimci bir mücadele yürüttüler ve uzlaşmaz bir devrimci mücadeleyi temsil ederler. Mücadelenin her alanında ve her noktasında uzlaşmaz bir mücadele sürdürmek onların bir özelliğidir, öne çıkan en belirgin yönleridir. Deniz GEZMİŞ ve THKO'nun devrimci kavgasını anlamak için illegalitenin temel alınması, zora dayanma ve uzlaşmazlık değerlerinin bütünlüğüne bakmak gerekir. Tüm bu öğeler Denizlerin mücadelesinde birbirini tamamlar.

THKO-MB, Denizlerin verdiği uzlaşmaz devrimci mücadelenin temelinde kuruldu. Örgütün bütün mücadele tarihi uzlaşmaz mü-

cadele anlayışına dayanır. THKO-MB'nin temelleri üzerinde kurulan TKEP aynı uzlaşmaz devrimci mücadele çizgisini sonuna dek devam ettirmiştir. Denizlerden bu yana süren devrimci hareketin devamı olan ve daha ileri aşamasını temsil eden TKEP-L mücadelenin her alanını uzlaşmaz devrimci anlayışa dayandırır. İşçi sınıfı ve emekçi halklar ancak uzlaşmaz bir devrimci mücadele çizgisiyle zafere ulaşabilirler.

İşçi sınıfı bu devrimci değerlere dayanarak iktidara gelecektir. İşçi sınıfı hareketinin burjuvazi karşısında bağımsız mücadele çizgisini koruması, her koşulda, sömürücü güçler karşısında devrimci bir politika izlemesine ve marksizmin devrimci teorisinin özüne uygun davranmasına bağlıdır. Birinci emperyalist paylaşım savaşında uluslararası marksist hareket "emperyalist savaşın iç savaşa çevrilmesi" enternasyonalist sosyalist politikasını izledi. Enternasyonalist sosyalizm anlayışı işçi sınıfı içinde devrimci bir öz yarattı. Rusya proletaryası bu devrimci öze dayanarak Ekim Devrimi'ni gerçekleştirdi. III. Enternasyonal bu devrimci proleter öze dayanılarak oluşturuldu. Enternasyonal sosyalizm çizgisi tüm yüz-yıl boyunca dünya proletarya hareketinin temel çizgisi haline geldi. Denizler işçi sınıfı hareketinin, devrimci hareketin kırk yıldır dayandığı devrimci bir öz ve devrimci değerler yarattılar. Bu devrimci öz, Leninist Partinin yarattığı devrimci değerlerle güçlendirildi ve işçi sınıfının toplumsal devrim savaşında dayanacağı sağlam bir temel yaratıldı.

Devrimci Komünist Hareketin Ulaştığı Nokta

Denizlerin devrimci mücadeleyi başlattıkları dönemden bu yana kırk yıl geçti. Daha 70'lerin ortalarına varmadan işçi sınıfının içinde hareket ettiği koşullar değişti. Nesnel koşulların değişimi, kendini sınıf ilişkilerinde ve sınıf savaşımında gösterdi. Koşulların değişimi, yeni koşulların ortaya çıkması proletaryanın mücadele biçimlerini, hangi biçimlerin ikincil plana düştüğünü ve hangilerinin ön plana çıktığını belirler. Mücadele biçimleri ekonomik ve toplumsal koşulların durumundan bağımsız olarak ele alınamaz.

Somut koşulların somut çözümlemesi marksist bir yöntemdir. Somut, yeni koşullar çözümlenmeden, soyut ilkeler, yani teorik görüşler yaşama uygulanamaz. Marksizm bize verili koşulları sürekli gözlemlememiz gerektiğini söylüyor. Somut koşullar bilinmeden, soyut yöntemler, her durumda ve her yeni değişimde ol-

duğu gibi uygulanamaz. Önceki koşullarda uygulanan devrimci yöntemler 70'lerin ortalarından itibaren değişen koşullara olduğu gibi uygulanamaz. Yapılması gereken devrimci yöntemleri yeni koşullara uyarlamaktır.

Sosyal-reformist hareketler koşulların değişimini yeni koşulların ortaya çıkmasını, yani somut durumu kendi somutluğundan kopartarak yorumluyorlar. Buradan yola çıkarak vardıkları sonuç örneğin illegal örgütlenmenin tamamen terk edilmesi ve yasal örgütlenmeye gidilmesi olmuştur. Somut koşullar, sınıflar ilişkisi ve politik durum proletarya açısından illegalitenin temel alınmasını gerektiriyor. Verili nesnel durumun değişmesi, proletarya partisinin örgütlenmesini temelden değiştirecek düzeyde değildir. Reformistler devrim hedefini tamamen terk ettikleri için devrime en iyi biçimde hazırlanma yollarından vazgeçtiler. Çünkü devrimci proletarya için illegalite temelinde mücadele devrime en iyi biçimde hazırlanma sorunudur, devrimi örgütlenme sorunudur. Reformist, yasalıcı hareketler kendi düzen içi sol çizgilerini "koşullar değişti" çarpıtılmış tespitiyle izah etmeye çalışıyorlar. Aynı çevreler, zora dayalı devrim mücadelesi anlayışını da aynı teorik "çözümleme"yle nesnel bir temele (!) oturtmaya çabalıyorlar. Oysaki sözünü ettikleri 90 sonrası ekonomik ve politik koşullar, emek-sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin ve sınıf savaşınının daha da keskinleştiği, sınıf savaşınının iç savaş biçimi aldığı, devrimci durumun olgunlaştığı bir durumu anlatır. Zor araçları bu dönemde en etkin biçimde devreye girmiştir. Dolayısıyla ortaya çıkan koşullar, reformistlerin söylediklerini boşa çıkarmıştır.

Proletaryanın devrimci sınıf partisi ise somut koşulları kendi somutluğunda çözümlenerek, buradaki değişiklikleri kendi mücadelesine ve taktiklerine yansıtıyor.

Bugüne değin geçen süre içinde farklı mücadele biçimlerine başvurma, örgütlenmede gösterilen yetkinlik, taktik alanda ortaya çıkan deneyimler, geleceğin önümüze çıkaracağı mücadele biçimlerini hemen karşılayacak bir duruma gelmiş olmamız, sınıf savaşınının hangi noktalara geldiğini net olarak ortaya koyuyor. Bütün bu birikim ve ileri niteliğe sahip olan marksist-leninist hareket, bir devrime önderlik edecek denli bir teorik, politik ve pratik birikime sahiptir.

İşçi sınıfı bu süreçte nicel olarak ve savaş kapasitesi yönünde büyük bir gelişme gösterdi. 15-16 Haziran ayaklanması sırasında,

devrimin temel ve öncü gücü olduğunu tartışmaya yer bırakmayacak biçimde ortaya koydu. İşçi sınıfının devrimdeki bu konumu, mücadelenin daha sonraki aşamalarında iyice güçlendi. Sınıf mücadelesinin bütün okullarında, pratiğin çeliştirici sürecinden geçerek dünya proletaryası içinde ileri bir konum elde etti. Türkiye ve Kürdistan proletaryası devrimi gerçekleştirecek, onu zafere taşıyacak nitelikleri üzerinde barındırıyor.

İşçi sınıfının nicel gelişimi ve militan bir sınıf durumuna gelmesi kapitalizmin gelişimiyle birlikte ve onun zeminleri üzerinde ortaya çıkar. Türkiye’de tekelci kapitalizmin her alanda gelişimi ve egemenliği işçi sınıfının sayısını artırdı. Sürekli büyüyen işçi sınıfının sınıf savaşımındaki rolü ve ağırlığı da öne çıktı. Öte yandan, kapitalizmin gelişmesi demek, maddi koşulların sonuna dek gelişimi demektir. Maddi koşulların olgunlaşmasıyla birlikte, daha önce seyrek olarak gelişen sınıf savaşımı büyük bir yoğunluk kazandı. İşçi sınıfı maddi koşulların ve sınıf savaşımının gelişimi temelinde militan bir sınıf haline geldi. Bu süreçte meydana gelen her olay ve her toplumsal çatışma, emek-sermaye çatışması ekseninde hareket etmiştir.

Marksist-leninist ilkelere dayanarak kurulan THKO-MB, THKO’nun devrimci değerlerini, işçi sınıfının sınıf savaşımının temelinde oturttu. THKO-MB teorik olarak da yeni görüşler geliştirdi. Daha sonra ortaya çıkacak olan komünist programın ve komünist partinin temelleri bu sırada atıldı. THKO-MB teorik görüşleri, örgütlenme düzeyi ve niteliğiyle, mücadele anlayışıyla sınıf mücadelesinde ileri bir aşamayı temsil ediyor. THKO-MB hem devrimci teorik görüşler geliştirdi hem Denizlerin yarattığı devrimci değerlere sahip çıktı, hem de somut koşulların marksist çözümlemesini yaparak bu değerleri yeni koşullara uyguladı.

THKO-MB tüm ileri, komünist niteliğine karşın bir örgütü ve bir örgütün dar yapısına sahipti. Oysaki sınıf savaşımının gelişmesi, şiddetlenmesi ve yoğunlaşması dar bir örgütlü yapıyla hedefine götürülemez. Örgütü bir partiye dönüştürme her bakıma nesnel gelişmelerin ve artan sınıf savaşımının bir zorunluluğuydu. Öte yandan örgüt döneminde ideolojik olarak da partinin koşulları oluşturuldu. TKEP bütün bu hazırlıkların ve gelişmelerin sonucu olarak kuruldu. Parti teorik, pratik birikimin bir ürünüdür.

TKEP devrimci durumun doğduğu koşullar da oluşturuldu. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerle, tekelci sermaye ve faşist devlet arasın-

daki çatışmalar en şiddetli düzeye ulaştı. Parti bu yoğun-devrimci süreçte, işçi sınıfını ve emekçi kitleleri zafere götürmek için mücadele etti. Parti'nin kuruluşundan kısa süre sonra 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünü yerleştiren faşist darbe yapıldı. Parti'nin bundan sonraki tüm mücadelesi faşizmin ağır saldırıları altında sürdü. Parti faşizme karşı etkin bir mücadele verdi. Parti, bu süre içinde örgütlü yapısını ve mücadelesini kesintisiz sürdüren tek güçtür. Diğer devrimci örgütler, işçi sınıfına güven vermeyen örgüt anlayışları ve amatörlükleriyle ciddi bir varlık gösteremezken, TKEP faşizme karşı profesyonel ve militan bir mücadele yürütmüştür.

Türkiye ve Kürdistan proletaryasının sınıf savaşımının birliği ve enternasyonal örgüt yapısını kendi yapısında somutlaştıran parti, bu anlayışın bir gereği olarak Kürdistan proletaryasının komünist partisini bu süreçte oluşturdu. Önce özerk örgütlenerek kurulan oluşum daha sonra parti (KKP) olarak kuruldu. KKP'nin kuruluşu ve kısa yaşamı mücadele içinde geçmiştir.

1 Eylül 1990'da kurulan TKEP/L, Denizlerden, THKO'dan bu yana süren devrimci mücadelenin bir devamını ve onun ileri bir aşamasını ifade eder. TKEP/L sınıf mücadelesinde ortaya çıkan ileri olan ne varsa, devrimci olan ne varsa hepsini kendi yapısında somutlaştırmıştır. Teorik olarak, politik olarak, örgütlenme anlayışı ve mücadele anlayışı olarak sınıf savaşımını ileriye götürmüştür. Partinin öncülüğünde ve yönlendirmesinde hareket eden 13 Mart GKB ve partinin önderliğinde kurulan LGB ile devrimci komünist hareket çok daha güçlü hale geldi.

Proletaryanın devrimci sınıf partisi TKEP/L, devrimci durumun gün gün olgunlaştığı, uzun iç savaşın şiddetlendiği bir süreçte kuruldu ve mücadele etti. Bu dönem sınıf savaşımının ve Kürt halkının özgürlük savaşımının her yönde keskinlik kazandığı yeni bir aşamasıdır. Bu dönem aynı zamanda iktidarın devrim yoluyla ele geçirilmesinin ön plana çıktığı bir dönemdir. TKEP/L bütün gücünü iç savaş kazanmak, devrimci durumu devrime dönüştürmek, iktidarı ele geçirmek için harekete geçirdi. Sınıf mücadelesinin her alanında ateşli, militan ve devrimci bir kavga veren parti, bu süreçten başarıyla geçerek devrime önderlik edecek bir yetkinlik kazanmıştır. TKEP/L, yüksek komünist niteliklere sahip bir partidir.

Denizlerden, THKO'dan, TKEP/L'ye dek gelen devrimci hareket çeşitli aşamalardan geçmiştir. Kendi içinde farklı aşamaları içeren bu süreç sancılı, kavgalı ve ayrışmayla sonuçlanan bir süreç

*denizlere akan nehirlere
selam olsun*